

НАША ДОРОГА NASHA DOROGA

весна/spring 1(32)/2009

Христос Воскрес!
Christ is Risen!

Календарець весни

9 березня – Знайдення голови Івана Хрестителя, Обертіння (Обертіння).

Кажуть, що на Обертіння птиця обертається до гнізда, діти — до хліба, а чоловіки — до жінок і до роботи.

14 березня – Євдокії, Явдохи.

Ввечері на Явдохи дітей купають, щоби були розсудливими і врівноваженими.

22 березня – День 40-ка святих.

За звичаєм, слід "топтати ряст", аби у здоров'ї прожити рік.

30 березня – Олексія преподобного, Теплого Олексі.

Якщо день погожий, бджілок випускають для обльоту. У берізок просять бруньок на ліки.

7 квітня – Благовіщення Пресвятої Богородиці.

Величне свято очищення світу. Не можна казати жодного злого слова.

8 квітня – Собор архангела Гавриїла, якого в народі називають Благовісником.

Квітня, Вербна неділя — святять вербові гілочки. Ними вшановується Вхід Господа в Єрусалим. Овсяченою вербою "б'ють", примовляючи: "Не я б'ю, верба б'є! За тиждень — Великдень! Недалечко — красне яєчко! Будь здоровий, як вода, будь багатий, як земля, і будь плідний, як лоза!"

Страсний тиждень — останній тиждень Великого посту, що триває 40 днів. Кажуть, ніби у Великодній піст Бог краще чує молитви. Бо молитва і піст, як два крила, несуть людську душу перед лице Господа.

Великдень, Воскресіння Христове — одне з найважливіших християнських свят. У Великодню ніч не можна спати — Бог роздає щастя тим, хто не спить цілу ніч і день. Великодні дзвони відлякують нечисту силу.

6 травня – Юрія Побідоносця.

Юрій ключами відмикає землю. Роса в цей день цілюща. Люди закликають: "Юрію, на золотому коні пролети над нашою хатою, щоб була багатою..."

22 травня – Перенесення мощей св. Миколая Чудотворця, Літнього Миколи. У кожному році два Миколи: на першого не буває холодно ніколи, а на другого Миколи не буває тепла ніколи.

Вознесіння Господнє, Вшестя — святкують на 40-ий день після Великодня, у четвер. Тоді з Ісусом на небо вознеслися відпущені з пекла душі праведників.

Зіслання Святого Духа, Зелені Свята, — величне свято, яке відзначають на 50-й день після Великодня. Саме в той час Христос зіслав на своїх апостолів Святого Духа, щоб вони мали чудодійну силу.

The Grief of the Madonna

To my mother

Pavlo Tychyna, 1918. Translated by Steve Komarnyckyj

I

She passes through the field,
Her route made
From chance paths revealed
By wind and grass, each blade
Rasps on her skin. Silence.
In the rye
A corpse darkens.
Comfort us Mary.
Stalks whisper drowsily,
Mary stay with us,
Mother of God stay
In the field in tears.

She passes through the field
And the wind parts the grass
The world is too visible.
But she must pass.

II

She passes through the field
As the grass and the dawn
Whisper, her name is called
By the disciple of her son:
He says, "Farewell, Mary
We are searching for Jesus
Show us the simplest way
To pass to Emmaus."
She points, her hand as free
Of blood as a lily.
"Your road does not lead that way.
Turn from Judea and Galilee.
Walk across Ukraine.
There they will show,
Through every open door,
His crucified shadow."

III

She passes through the field,
The field dreams in the wind
Over each burial mound
Christ stands revealed.
"Christ is risen? I didn't hear
Or no one told me.
God will not come near
This blood soaked country."
Christ is risen, Mother of God.
We are flowers of skin and bone
Watered with blood a crowd
Walks over the dead, each one alone.
The distant villages are silent.
The field dreams in the wind.
The lily glows like snow, just fallen.
Mary, consider us, be human.

IV

She passes through the field.
Will he die in this country
Where he was resurrected?
Loving death too passionately?
She looks around. It is quiet.
The rye waves, agitated.
Why were you crucified?
Why were you murdered?
She cannot bear this sadness.
Her arms open.
She falls into the grass
A soundless crucifixion.
Over her the grain
Whispers "Oh rejoice"
The angels in heaven
Do not hear or know her loss.

The translated poem first appeared in the Poetry Salzburg Review, 2008.

Pavlo Tychyna (1891-1967) was born near Chernihiv in north-central Ukraine into a village deacon family. He studied in Kyiv (1913-1917) and, following the revolution, occupied various posts as a Soviet functionary and writer until his death.

The Grief of the Madonna is a very rich work which operates on several levels. It is an evocation of bereavement, the violence of the revolution of 1917 in Ukraine and also the elusive possibility of redemption through Christ.

Steve Komarnyckyj is a British Ukrainian who edits the Holodomor campaign website www.holodomor.org.uk and translator. He is currently producing a selection of Tychyna's verse in English and aims to translate other neglected masterpieces of 20th Century Ukrainian literature.

The Crucifixion. Sepia. 1850. Taras Shevchenko The Artist. S. Hordynsky, Editor. Published by the Ukrainian Canadian Committee, Winnipeg, 1964.

Скорбна мати

Пам'яті моєї матері

I

Проходила по полю
Обніжками, межами.
Біль серце опромінив
Блискавичними ножами!
Поглянула — скрізь тихо.
Чийсь труп в житах чорнів...
Спросоння колосочки:
Ой радуйся, Маріє!
Спросоння колосочки:
Побудь, побудь із нами!
Спинилась Божа Мати,
Заплакала сльозами.
Не місяць, і не зорі,
І дніти мов не дніло.
Як страшно!.. людське серце
До краю обідніло.

II

Проходила по полю —
Зелене зеленіє...
Назустріч учні Сина:
Возрадуйся, Маріє!
Возрадуйся, Маріє:
Шукаємо Ісуса.
Скажи, як нам простіше
Пройти до Еммауса?
Звела Марія руки,
Безкровні, як лілеї:
Не до Юдеї шлях вам,
Вертайте з Галілеї.
Ідіте на Вкраїну,
Заходьте в кожную хату —
Ачей вам там покажуть
Хоч тінь Його розп'яту.

III

Проходила по полю.
В могилах поле мріє —
Назустріч вітер віє —
Христос воскрес, Маріє!
Христос воскрес? — не чула,
Не відаю, не знаю.
Не будь ніколи раю
У цім кривавім краю.
Христос воскрес, Маріє!
Ми — квіти звіробоя,
Із кроні тут юрбою
Зросли на полі бою.
Мовчать далекі села.
В могилах поле мріє.
А квітка лебедіє:
О зглянься хоч Ти, Маріє!

IV

Проходила по полю...
— І цій країні вмерти? —
Де Він родився вдруге, —
Яку любив до смерті?
Поглянула — скрізь тихо.
Буяє дике жито.
— За що Тебе розп'ято?
За що Тебе убито?
Не витримала суму,
Не витримала муки, —
Упала на обніжок,
Хрестом розп'явши руки!..
Над Нею колосочки
"Ой радуйся!" — шептали.
А янголи на небі
Не чули і не знали.

Христос Воскрес!

Вітаю усіх Вас, дорогих членкинь Ліги Українських Католицьких Жінок Канади, молитовними побажаннями з нагоди світлого празника Воскресіння Господа і Спасителя нашого Ісуса Христа в цьому 2009 році!

Якщо через святкування празника народження Ісуса Христа ми знаходимо важливі прояви нашої релігійної та культурної спадщини, то через святкування світлого празника Воскресіння Господнього ми знаходимо нашу правдиву ідентичність як Християн. Протягом історії українського народу наші люди перемогли політичні сили, перетерпіли природні катастрофи, вижили геноцид, щоб воскреснути, ще раз, як сильний, життєрадісний нарід. Наші люди в Канаді проявили однакові риси характеру.

Через воскресіння Ісуса Христа з мертвих можемо збагнути могутність Божої любові, що має силу перемогти владу смерті і подати життя вічне, не тільки Ісусові Христові, але всьому Божому люду, а саме тим, хто відповідає на Божу любов. Бути правдивою Українською католицькою жінкою значить жити в теперішньому світі, бути збагаченою в українській традиції, з'єднаною з Ісусом в Його стражданнях, в Його смерті та в Його воскресінні з мертвих.

Нехай світлий празник Воскресіння Христового зміцнить віру усіх Вас, дорогих членкинь ЛУКЖК. Молюся, щоб ви набували розуміння у значенні бути Українською католицькою жінкою та щоб Ви віднайшли духовну радість у житті вашої організації—Ліги Українських Католицьких Жінок Канади.

З архиєрейським благословенням,
† Лаврентій Гуцуляк ЧСВВ, Митрополит

Дорогі Членкині!

Вже вдруге звертаюсь до Вас із привітом Христового Воскресіння, дорогі Членкині Ліги Українських Католицьких Жінок Канади, щоб разом з Вами поділитись радістю Христового Воскресіння.

Дорогі Членкині!

Звертаюсь до Вас із великим проханням, щоб ми, всі Членкині ЛУКЖК, дбали про те, щоб наша Великодня традиція, яку наші предки вивезли з України, не забувалась. Готуйте Ваш великодній кошик, повний пасок, яєць, м'ясних страв та сиру, і будьте горді, що Ви передаєте цю традиційну цінність грядущим поколінням.

Сповідаймо нашому оточенню та всьому світу, що Христос воскрес із мертвих і ми вдячні Йому, що Він відкупив нас і зробив нас спадкоємцями Його Царства.

Люба Ковальчик, Крайова голова ЛУКЖК

Christ is Risen!

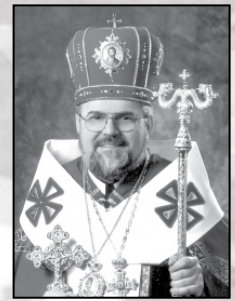
On the occasion of the feast of the glorious resurrection of Our Lord and Saviour, Jesus Christ, for the year 2009, I extend prayerful best wishes to all members of the UCWLC throughout Canada.

Although we find important expressions of our religious and cultural heritage in the celebration of the Nativity of Jesus Christ, it is in the feast of the Holy Resurrection, that we find our true identity as Christians. We are a people of the resurrection. Throughout the history of the Ukrainian nation we see how our people have overcome political forces, natural calamity, and acts of genocide, to rise again as a strong and resilient nation. This includes the development of our people here in Canada.

But it is in the resurrection of Jesus Christ, that we see how the power of God's love alone can overcome the clutches of death, and grant eternal life not only to Jesus Christ, but to all the people of God, who respond to God's love. To be a true Ukrainian Catholic means to be one who lives in today's world, fortified with the Ukrainian heritage, united with Jesus in his sufferings, his death and rising from the dead.

May this feast of the Holy Resurrection strengthen all the members of the UCWLC in their faith. May they continue to grow in the understanding of what it means to be a true Ukrainian Catholic. And may they find spiritual joy in the life of their organization.

With my archepiscopal blessing,
† Lawrence Huculak OSBM, Metropolitan

Dear Members,

For the second time during the Easter season I am honoured to share with you, my dear Members of the Ukrainian Catholic Women's League of Canada, the joy of Christ's Resurrection.

Dear Members!

I am turning to you again and ask you that our UCWLC Membership would care and preserve our Easter tradition from our pioneers and our parents.

Prepare your Easter basket with the paska and babka bread, eggs, meat and cheese products and be proud that thanks to you our tradition will live for generations to come.

You must proclaim loudly to the world that Christ is risen from the dead and we thank Him for making us heirs of His Kingdom.

Luba Kowalchuk, National President of the UCWLC

This classic Paschal Sermon of Saint John Chrysostom, 5th century church father and one of the greatest preachers of all time, exhorts all, to rejoice and enter into the Easter feast of the Resurrection.

Easter Paschal Homily

St. John Chrysostom, Early Church Father and Doctor of the Church

Let all Pious men and all lovers of God rejoice in the splendor of this feast; let the wise servants blissfully enter into the joy of their Lord; let those who have borne the burden of Lent now receive their pay, and those who have toiled since the first hour, let them now receive their due reward; let any who came after the third hour be grateful to join in the feast, and those who may have come after the sixth, let them not be afraid of being too late, for the Lord is gracious and He receives the last even as the first. He gives rest to him who comes on the eleventh hour as well as to him who has toiled since the first: yes, He has pity on the last and He serves the first; He rewards the one and is generous to the other; He repays the deed and praises the effort.

Come you all: enter into the joy of your Lord. You the first and you the last, receive alike your reward; you rich and you poor, dance together; you sober and you weaklings, celebrate the day; you who have kept the fast and you who have not, rejoice today. The table is richly loaded: enjoy its royal banquet. The calf is a fatted one: let no one go away hungry. All of you enjoy the banquet of faith; all of you receive the riches of His goodness.

Let no one grieve over his poverty, for the universal kingdom has been revealed; let no one weep over his sins, for pardon has shone from the grave; let no one fear death, for the death of our Saviour has set us free: He has destroyed it by enduring it, He has despoiled Hades by going down into its kingdom, He has angered it by allowing it to taste of His flesh.

When Isaiah foresaw all this, he cried out: "O Hades, you have been angered by encountering Him in the nether world." Hades is angered because it was done away with, it is angered because it has been mocked, it is angered because it has been destroyed, it is angered because it has been reduced to naught, it is angered because it is now captive. It seized a body, and lo! it discovered God; it seized earth, and, behold! it encountered heaven; it seized the visible, and was overcome by the invisible.

O death, where is your sting? O Hades, where is your victory? Christ is risen and life is freed, Christ is risen and the tomb is emptied of the dead: for Christ, being risen from the dead, has become the Leader and Reviver of those who had fallen asleep. To Him be glory and power for ever and ever. Amen.

Екзекутива Епархіальної Управи ЛУКЖК Торонто-ської Епархії

З радісним святом Воскресіння Христового сердечно вітаємо Главу Української Католицької Церкви Блаженнішого Патріарха Любомира, Високопреосвященнішого Митрополита Лаврентія, преосвященних Владик Епархій у Канаді, особливо Епарха Торонто і Східної Канади Преосв. Владику Стефана, Всечесніших Отців, Преподобних Сестер, Всечесн. Духовних Дорадників Управ ЛУКЖК, Крайову, Архиепархіяльну, Епархіяльні Управи ЛУКЖК, Управи Відділів та усіх Членок ЛУКЖК, Управи та Членство БУК, УКЮ, Українську Молодь Христові, Проводи Громадських Організацій, Установ, увесь український люд в Україні і Діаспорі.

Молимо Воскреслого Христа нагородити усіх віруючих у Нього людей Своїми Щедрими Ласками, кріпким здоров'ям, успіхами у родинному, церковному та організаційному житті.

Епархіяльна Управа ЛУКЖК Торонто-ської Епархії

Марта Хомин, голова

о. Петро Двірник, духовний дорадник

Ірина Паттен, секретар

Христя Базилевич, Стефа Нижник, Оля Далімор, Дзвінка Габа, Марта Хомин, Ірина Паттен, Мирося Щепанська, Христя Татарська.

Писанка

символ Воскресіння

Чи є на світі серце, що не усміхається весні, не радіє теплом променеві, не вітає просту і невибагливу першу квітку? Коли природа пробуджується, оживає, коли земля оновлює свої барви, для людини наче все починається спочатку.

Навесні приходить до нас Великдень — одне з найбільших свят у християнському світі. Великий день Христового Воскресіння! Свято надії і вічної безкорисливої любові.

Великдень святкують дуже урочисто і весело. До свята готуються заздалегідь. Сорок днів Посту ведуть людину до Великодньої Неділі. У цей час намагаються обмежити себе у їжі та розвагах, не влаштовують гучних забав, прагнуть більше побути на самоті і в молитві наблизитися до розуміння Божої Істини.

А ще у час Посту сідали за писанки. Дівчата, звичайно, намагалися робити їх власноручно, а коли в родині ніхто не вмів писанкувати, звертались до майстрів. Отож на свята в кожній оселі на столі у великому полумиску лежали писанки.

Вже саме писання було своєрідним обрядом і вимагало дотримуватися строгих правил. Не збиралися дівчата у великі громади, як на вечорниці, а намагалися кожна окремо братися до праці й нікому не показувати своїх писанок аж до Великодня.

І от довгожданий день. “Христос воскрес!” — лунає в храмі. “Христос воскрес!” — з радістю підхоплює кожна жива душа, що вірить у святе Воскресіння.

Одразу після Богослужіння та посвячення пасок родичі і знайомі починали вітати одне одного зі святом і обмінюватись писанками. Цей звичай називався христосуванням. Люди вірили, що перша подарована писанка має чудодійну силу, тому не прийняти її було великою образою. Цю писанку берегли особисто.

Від Великодня до Провідної неділі — цілий тиждень — у гості без писанок не ходили, ними щедро обдаровували домашніх. Дарували їх і гостям. Діти обов’язково отримували в подарунок від своєї хресної мами писанки. В карпатських селах ще й тепер дають писанки дітям, що приходять на Великдень до хати.

Українська народна писанка. Віра Манько, «Сачадо», Львів, 2005 р.

Першого дня Великодніх свят дівчата збиралися водити гаївки. Тут не обходилося без писанок. Їх дарували священикові за дозвіл розпочати забави. Крім того кожна жінка і дівчина дарували писанки “на церкву”. Офірували їх священикові на цвинтарі, коли відправлялася молитва за померлих.

До речі, саме ці писанки, дбайливо збережені отцями церкви, стали основою багатьох колекцій, переданих до музеїв. Нині створюються нові музеї писанок, виставляються все повніші і багатші виставки робіт сучасних майстрів.

Особливе значення мала писанка у стосунках між дівчиною та парубком. Таким подарунком можна було висловити свої почуття.

А от у поливаний понеділок — другий день свят — дівчата відкуплялися від хлопців, аби ті не обливали їх водою. Бувало, що дівчина не мала писанки, тоді хлопець відбирав у неї хустину і чекав викупу. Подекуди за подаровані писанки хлопці купували дівчатам подарунки або частували їх.

На сході України на другий день Великодніх свят хлопці гуртом ходили по хатах з привітаннями, на Львівщині ж до початку ХХ сторіччя був цікавий звичай, який описав видатний етнограф Володимир Гнатюк. Парубки збирались в гурти по двадцять, а то й більше осіб, співали під вікнами дівчатам великодні пісні, що називалися “риндзівки”. За це дівчата виносили їм за поріг писанки і частування.

Цікаво, що на Україні писанки застосовували не тільки на Великдень. При народженні, одруженні і на смерть люди дарували писанки. На Слобожанщині наречений дарував писанку дівчині як символ зародження нової сім’ї. Коли траплялося, що помирала дитина, то їй в руку давали писанку, щоб не сумувала на тому світі.

Засвідчивши добру новину — Воскресіння Христа, писанка стала символом доброзичливості, щедрості та любові. **Д**

По білому яйці воскові wzory, *Марія Іванишин, Львів, 2006 р.*

Яєчко — розмальоване, барвисте,
Ним тішитися і старець, і дитя,
Творіння людських рук святе і чисте,
Маленький символ нашого життя.

Надія Кметюк

Наша Дорога

XXXIX – 1(32)/2009

Nasha Doroha

Квартальний журнал Ліги Українських
Католицьких Жінок Канади

Quarterly publication of the Ukrainian Catholic
Women's League of Canada

La Journal de la Ligue des Femmes
Catholiques Ukrainiennes du Canada

National Executive mailing address:

Luba Kowalchuk, President
15317 131 St NW, Edmonton, AB T6V 1B5
Phone: 780-478-7683
lembergm@shaw.ca

We welcome letters and contributions. Вітаємо спів-
часть. Просимо пересилати дописи, листи
до редакції. Please send to:

РЕДАКТОР/EDITOR

ОКСАНА БАШУК ГЕПБУРН
OKSANA BASHUK NEPBURN
1360 ch. d'Aylmer Rd, Gatineau, QC J9H 7L3
Phone: 613-769-5996
oksanabh@sympatico.ca

ТЕХНІЧНА ОБРОБКА/TECHNICAL PRODUCTION

Ihor Kodak • Ihor Kodak
234 Cochlin Cres, Saskatoon, SK S7K 4T2
Phone: 306-934-7125 Fax: 306-242-5123
ikodak@sasktel.net

**УКРАЇНОМОВНИЙ КОРЕКТОР/
UKRAINIAN LANGUAGE PROOFREADER**

Люба Андріїва • Luba Andriyiv

**МАРКЕТИНГ ТА АДМІНІСТРАЦІЯ/
MARKETING & ADMINISTRATION**

P. Нагнибіда • Rosemarie Nahnybida
20 Greystone Cres, Sherwood Park, AB T8A 3E4
Phone: 780-467-4710
uscjulian@telus.net

Петруся Дець • Patrice Detz
110 Toronto St, Regina, SK S4R 1L7
Phone: 306-543-1740 Fax: 306-924-5961
pndetz@sasktel.net

Висловлені погляди не necessarily відповідають
Редакції. Матеріали не повертаються. Opinions of
authors are not necessarily those of the Editorial
Board. Material will not be returned.

People in photographs are identified left to right.

Copyright © UCWLC. All rights reserved.

PUBLICATIONS MAIL
AGREEMENT NO. 40007760
RETURN UNDELIVERABLE CANADIAN AD-
DRESSES TO NASHA DOROHA
110 TORONTO ST REGINA SK S4R 1L7

ISBN 1-894022-75-0

Printed by PrintWest Communications
1150 8th Avenue, Regina, SK S4R 1C9
Phone: 306-525-2304 Fax: 306-757-2439

Верхня обкладинка / Front cover

Українська народна писанка.
Віра Манько, «Свічадо». Львів, 2005 р.

Зміст ✧ Contents

8 Letters ✧ Листи 9 Коротко ✧ Briefly

Easter Section ✧ Великодня частина

- 3 The Grief of the Madonna ✧ Скорбна мати
- 4 Великодні привітання ✧ Easter Greetings
- 5 Easter Paschal Homily of St. John Chrysostom
- 6 Писанка — символ Воскресіння

Спеціальні статті ✧ Special Features

- 10 Mothers & Children ✧ Мами і діти
- 13 ND SPECIAL: The Nuns' Story
- 18 Q & A with Saskatchewan's Lieutenant Governor,
the Honourable Gordon Barnhart
- 19 Особистості ✧ Profiles
- 21 Ukraine's Mother of God graces Nazareth church
Marco Levytsky
- 22 The Spirit is Strong: North America's First
Ukrainian Catholic Day School is on the Move

Organizational Items ✧ Організаційні справи

- 24 Вічна пам'ять ✧ Eternal Peace
- 26 Survey Questionnaire:
What Does Being a Canadian of Ukrainian Descent Mean to You?
- 27 Заповніть запитник:
Що означає бути українкою(цем) канадського походження?
- 28 Від моря до моря ✧ From sea to sea

На кінець ✧ Closing Features

- 31 Arts and Entertainment ✧ Культура і розвага
Роздуми над книжкою Анізії Путько-Стех «Українські священики
Закерзоння: Хроніка репресій» *Петро Гринчишин* ✧ Marking
the 195th anniversary of the birth of Taras Shevchenko ✧ Roma
Nowakowski Painting Featured ✧ Українські стежки Чайковського
- 36 Останнє слово ✧ Last word
- 37 Панночка з етюдником: до 130-річчя від дня
народження Олени Кульчицької *Жанна Попович*

Thank you for publishing the Winnipeg Archeparchy's Borschiv initiative in the winter issue. We have been advised that donated items have cleared Ukraine's customs and the equipment—beds, examining tables, hoier lifts, bedside tables, stretchers, crutches—is now being utilized. The surgeons are especially pleased with the updated operating room table and overhead lamp. The administrative staff is most appreciative of our donation. Please see letter below.

*Elsie Liwiski,
Project Co-ordinator
Winnipeg Archeparchy
Borschiv Project*

Міністерство охорони
здоров'я України
Борщівська центральна
районна комунальна лікарня
25.12.2008 р.

Вельмишановне панство!

Колектив та адміністрація Борщівської центральної районної комунальної лікарні висловлюють щире подяку за надану допомогу. Ми високо цінуємо гуманізм, щирість і благородство Ваших душ і вчинків у цей нелегкий для нашого народу час.

Користуючись нагодою, щирісердечно вітаємо Вас з величним і урочистим святом Різдва Христа Спасителя та Новим 2009 роком! Хай світло Віфлеємської зорі несе у Ваші родини добро, злагоду, здоров'я, щастя, мир і спокій.

З повагою,
колектив Борщівської
центральної районної
комунальної лікарні
І. Невістюк, головний лікар

Листи

... Letters

Readers may be interested that as a result of articles in the PEI newspapers about our Ukrainian Club, two men—an inventor and a scientist from Ukraine—invited to the Island by a food technology firm to consult on an organic blueberry processing method developed by them, requested their host to introduce them to us. We had them to dinner. Now they are talking about immigrating to Prince Edward Island!

Helen Pretulak, PEI

Perhaps, with new members from Ukraine, the PEI Ukrainian Club will have its koliadnyky for next Christmas celebration.—Ed

Thank you for doing such a marvellous job of editing and laying out the Q&A in the winter issue of ND. I was especially impressed with your use of my “quotations,” and the way in which you managed to compress relevant information about our publications on one page. More people are now aware of the books and might borrow them from libraries and read them—and that's the goal that Sonia and I had in mind when we embarked on this translation of Ukrainian classics project.

*Roma Franko, Publisher and
Editor Language Lanterns Publications, Toronto*

Compliments to the editor and all involved on the excellent material contained in the winter edition of ND. I enjoy reading it and appreciate

the hard work. “Baba's Hands” was very special, and the stories outlined on the back cover brought back wonderful memories of all the great things that my Baba did with her hands. Keep up the good work.

Michael Znak, Red Deer, Alberta

Я мала нагоду читати „Наша Дорога”, де знайшла подібні до мого пережиття, в тій щасливій країні, аж як німці забрали до Німеччини в 1942 р. Сама я зі Сходу, зі знаменитого міста Донецьк, який був спасінням для людей, котрі були розкуркулені. Бо Сталін потребував робітників у копальні.

Коли німці окупували і забрали нас до Німеччини, там було не краще, як в СРСР. Ми були під гострим наглядом, колючі дроти на плоті, до роботи з поліцією, і з роботи. До плоту не можна підходити ближче, як 1 метр, бо поліцейський стріляє. Нас було 150 дівчат. Деякі, котрі з села, знали трохи молитись. І ми молились, хоч я зовсім нічого не розуміла, бо ніколи не чула в хаті, щоб хто згадав за Бога, аж як трошки підросла.

До мами приходила старенька жінка. Її чоловік був священиком, але пропав і вона жила сама. Прийшла до мами, і як говорила! Але я, як то діти, все підслуховувала. І чую, що вона каже до моєї

мами: “Анна, я не доживу, але може твої діти доживуть. Побачиш, комуністи розпадуться, і то без війни”. Я просто не вірила своїм вухам. Того ніколи не може бути. І прийшов час, що я побачила, і тепер часто думаю, як та жінка могла знати.

Пам’ятаю, як ця жінка добивалась, щоб дозволили похоронити паски. І за деякий час дозволили, і моя мама почала рихтувати, і я як побачила і почала просити, що я понесу. Мама спочатку відказувала, і каже: ”Дитино, як хто побачить”? Та я думала, що мене ніхто не побачить, і мама дозволила. І здавалось, ніхто не бачив. На другий день, тільки відчинила двері в школу, а вчителька зараз сповістила, що маю йти до директора. Ой, дістала я. Ніколи в житті не забуду. І не знаю, за що. І сьогодні, коли я говорю з молодим поколінням, вони кажуть, що то все неправда. Я на власні очі бачила трупи 1933 р. Але кажуть, що то пропаганда. Сталін позакладав „Торгсін”. Моя мама позбирала все золото, яке мали. Пам’ятаю, як мама плакала за обручками. А як повернулася, то ще гірше плакала, бо за все золото дістала мисочку кукурудзяної муки і, ридючи, сказала: “Я колись старцеві більше дала, як дістала за те, що так тяжко робила своє життя”.

Дуже сподобався мені цей журнал чи книжка „Наша Дорога”. І тут висилаю вам на рік передплату.

*Райса Ромашина, New
Hamburg, Ontario*

КОРОТКО ✧ BRIEFLY

- It became clear during the latest gas crisis, created by Russia for Ukraine and Europe, that recent calls for independence by Ruthenians in the Zakarpattia region are connected to Russia’s desire to control the newly proposed gas routes to Europe through that part of Ukraine.

● AMAZING!

[http://ca.youtube.com/
watch?v=He7Ge7SogrK](http://ca.youtube.com/watch?v=He7Ge7SogrK)

- Patriarch Kirill has been elected to lead the Russian Orthodox Church. Considered a moderate, whose forbears were repressed in Siberia, he replaces Aleksy II a fierce opponent of the Ukrainian Orthodox Church under Patriarch Filaret in Kyiv. “Московський патріарх повністю відданий ідеї великої Росії... Жодних кроків, які б відпустили українську церкву з-під контролю Московського патріархату, він не вчинить”, — твердить особа, ознайомена в релігійних справах України. “Очевидно, що пропонуватиметься нова модель відносин до Київського

патріархату, але в жодному разі не партнерська. Це буде жорсткіша модель, що українці мають покаятися і повернутися в цю церкву, з якої вони вийшли”, — каже О. Єленський.

Експерт також зауважив, що найближчим часом Московський патріархат посилить в Україні місіонерську роботу і активніше працюватиме з українською паствою.

— *Українська Правда*

- There are some 10,000 religious organizations in Ukraine. About 75 per cent of humanitarian aid shipments to Ukraine are received through these organizations.
- **DID YOU KNOW THAT** in Ukraine the average person reads 0.4 pages of newsprint per day. In the UK it’s 10.2; Germany—8.4 with some 1.7 million readers. About 54 million dailies are sold in the USA where each paper is read by 2.3 persons. In Canada the largest daily circulation is *The Toronto Star*. The first news daily was established during the reign of Julius Caesar.

*За праве діло
стій сміло.*

*Де відвага,
там і щастя.*

З фольклорної скарбниці

**Deadline for summer
issue submissions**

**.. НАША ДОРОГА ..
1.V.2009**

**Річенець дописів на
літній номер**

The Two of Us

By Kvitka Anna Kozak

My mother was a lover of nature, seeing God's creation in the tiniest flower. She named me, her first-born, Kvitoslava—Kvitka (flower).

My earliest memory is spending sunny days in a field of tall, silken grass and flowers. She sang weaving garlands for our heads; I picked flowers to put in between our ticklish toes. Years later, in my home, she always remarked on a store-bought Renoir print of a young woman with a toddler. It was an amazing likeness of the two of us in the flower field in Ukraine.

Another early memory is of her perfect-pitch mezzo soprano. Singing to her own guitar accompaniment was her soul's expression, be it happy, playful, melancholy or sad. I was surrounded by beautiful melodies and absorbed her love of singing from day one. To this day our family recalls the two of us singing together. At the age of two I was singing three "adult" songs in perfect pitch if not perfect pronunciation. Every bedtime she would sing or recite poetry.

With her strong will and prayer, she saved my life twice. The first time was in infancy. My parents knew I was deathly ill. They did not expect me to live till morning. That night she dreamt that I was not breathing. Awakening with a start she found me not breathing! For the rest of the night and until dawn she battled with death to save me. Coming home from his night shift dad expected the worst but Mamma cried, "*Vona zhyve, vona zhyve.*" (She's alive, alive.)

The War turned us into refugees in Germany. Nearly four,

I remember bouncing on dad's shoulders as our little family, and many others, ran for shelter during a bombing raid. We hid under a low bridge. My mother asked me to pray, "*Matinko Bozha, pomahaj.*" (Mother of God, help us.) I prayed out loud over and over again in the culvert. The bombs did not touch us.

The second time she saved me I was threatened with tuberculosis. The doctors recommended we move to the Alps where the air was fresh. Father, a Ukrainian Catholic priest, had a very good parish position and was reluctant to move. Mother pleaded that we move or I would die like so many other children in overcrowded refugee camps.

I spent much of the time resting in an outdoor bed surrounded by high evergreens, rolling Alpine rocks and meadows. She sang to me, told me stories, fed me with cod liver oil, raw eggs, grated carrot juice, young urtica leaves, *kropyva*, brew, and rationed dairy products.

When she was widowed, I looked after her. From time to time she would thank me and say, "*Ty mij anhel.*" (You are my angel.) She was referring to God's help in saving my life so I could now care for her. I will thank her for that, always.

In our first parish in Canada, I recall a humorous anecdote. Many kids try smoking. I rolled dry Okanagan grass in newspaper. This started a quick-spreading yard fire.

We controlled it by a water hose—but not for long. Mother was in a panic. "Call the fire department," she commanded. They came with sirens blowing and put out the fire, all the while chuckling: three little girls—eight, three and one—and their young mother were a pleasant sight, even though they spoke little English. Mother offered fresh apples and smiles in thanks.

Through the early decades in Canada, she never stopped longing for Zakarpattia, the region of her birth, or for her family. Because of poor health, she never returned. Self expression in songs, poetry and prayer were balm for her soul. Mother's love of music became her legacy to me. In my forty-five years of teaching music and performing she was always there. When she couldn't attend she would note the performance time to be with me in spirit and keep me calm and focused. Today, I continue to feel her presence with me and my Svitanok Chorus.

A few weeks before mama was placed in palliative care, she was unable to speak or hear. Then, miraculously, and for the last time, she clearly, softly and in tune sang *Otche Nash (Our Father)*. He took her to His Kingdom without a struggle, in one short breath. I will always thank Him for that and for my life with my mother, Dobrodijka Anna Hanushevsky. *Д*

Ann Kvitka Kozak is a music educator, choir conductor and current President of UCWLC in Vancouver.

Poetic words

SPRING PRAYER DEAR GOD,

Thank you for spring with the warm spring showers
and the birds that perch upon the trees.
Thank you for the bunnies that turn brown in the spring.
Thank you for our happy smiles that we get from the
fun games we play and the lady bug and the other
interesting bugs we see!
I dream to be a great soccer player this spring!
What a great spring it will be!

Maria Lazurko

Age 9, Regina 2008

MAY, THE MONTH OF MARY

April showers May flowers
May, the month of Mary
Praying rosaries, blooming roses
Very, very quietly.

Oksana Elizabeth Vickers,

Age 6, Great Falls, Virginia

Дівна хатка. Київ «Веселка», 1986. Художник Лариса Іванова.

THE GARDEN

I think of a garden and what it might be
Some daisies and tulips, not one, two, but three.
Within the interlocking leaves, I spy
Dill and parsley for you and I.
Though the potatoes in July are not ready
Bean, lettuce and onion are going steady.
And in the back the zucchini
So big and proud
Make me laugh the loudest, out loud.
I witness all this as passing bliss,
While in their midst, old ladies like to keep
Their garden safe from mice
Their husbands do not bat an eye.
And I from a distance do observe
The final visitor, perched on the fence,
The blue jay bird.

Lara Klymasz

Winnipeg, circa 1995

GOD'S THEATRE

God's Theatre,
your bedroom front row seat.
You sit down to see
God's earth retreat.
It starts off with a drum roll
like all shows do.
It's the roar of wild thunder,
and swirling clouds too.
Then out come the dancers,
dancing with glee.
It's the bright, joyful lightning,
jumping like it's free.
Finally it's the end,
applause comes up the lane.
It's the shiny gem rain,
tapping on the window pane.
We thank you for
joining us today.
God's Theatre will be open
again next Sunday.

Nina Krawec

Age 10

TO MY MOTHER

She doesn't know yet
That the Winnipeg policeman
Will not hurt her. Freedom is still beyond the ocean.
The one she is approaching
Is the enemy.
Will he turn her back to hell?
Her and the child?

She feigns joviality near the border check-point.
Her fingers dig into the child's hand,
A life or death matter.
"Hold tight. Not a word. Understand?"
To be Ukrainian is to be repatriated to the Soviet zone.
Or worse.
The child's prattle mustn't disclose identity.

*1946: It is ordered: the border land must be cleared.
Of trees?
Of people.
People? Whatever do you mean? We've lived here for millennia.
Of people: Poles to Poland; Ukrainians to the USSR.*

She does not know then that some day
She and the child, in a new northern country,
Will take the bus at Selkirk and Parr to the Bay.
To buy a pair of stockings or a scarf, fillers to the letter
Destined to lands behind the Iron Curtain
A care package to family who did not escape
Now scattered here, there, if only she knew where else.
The poor helping the poorer.

Thy will be done.
Whose will?
The will of power and hate.
She does not know
As her nails cut the child's hand
This fear will return.

Decades later
Sitting on the Sahara sands of Grand Beach
Her eyes wash over the young mother
The bleeding palm has become,
With her own child.
Smiling, the sun bleaching the past
Her child twirling her child in water.
"Hold tight!"
The memory snaps back to the Apocalypse.

She is a coquette to the border-guard.
Flour, she's only going to the next village for flour.
They've run out.
Everyone's run out. Everyone is starving.
She looks the city woman she is.
Brilliant black hair modishly set
The terror in her fingers deep in the child's palm.
The intelligent eyes play two tunes—escape; mollify the guard.

The Communist guard, a Jew, knows the tunes
He plays them too, as needed.
Survival of the fittest.
"You will regret this," he says, and let's them pass.

Sometimes she does. Sometimes she doesn't.

Oksana Bashuk Hepburn, Devon, England, 1998

Почитання Пресвятої Богородиці

Один католицький богослов сказав був раз так: «Якщо хочеш більше почитати й любити Пречисту Діву Марію, то відчини золоті книги Сходу й нехай твоя душа старається збагнути велич і багатство Божої Матері, які містяться в чудових висловах в її честь у богослуженнях візантійського обряду.

Краса нашого обряду полягає не тільки в чудових церемоніях, але передовсім у наших церковних піснях. Вони повні глибокого змісту, величавих образів і прегарних мелодій. Хто дійсно ознайомлений з нашим східним обрядом, той зможе запримити, якими великими шанувальниками Пресвятої Богородиці були Святі Отці Східної Церкви. Вкладаючи церковні богослуження, вони передали нам велику й ніжну любов до Божої Матері. Це шанування становить наче складову частину кожного богослуження, бо кожне богослуження є переплетене чудовими піснями в честь Богоматері, які постійно прославляють її велич, гідність і привілеї.

Devotion to the Blessed Mother of God

A Catholic theologian once said, "If you wish to honour and love the Blessed Virgin Mary, read the golden books of the East and let your soul strive to comprehend the excellence of the Blessed Mother which is beautifully expressed in the liturgical services of the Byzantine Rite."

The beauty of our Rite consists not only in the beautiful ceremonies, but especially in our church hymns. They are full of rich contents, majestic images and beautiful melodies. Whoever is acquainted with our Eastern Rite, can notice the great devotion, which the Holy Fathers of the Eastern Church had for the Blessed Mother of God. In composing these church services they perpetuated a great and filial devotion to the Blessed Mother. This devotion has become a constituent part of each divine service, because every service contains beautiful songs in honour of the Blessed Mother which constantly extol her excellence, dignity and prerogatives.

Молебень в честь Пречистої Диви Марії, Епархія Саскатуну, 1981

THE NUNS' STORY

Over the last century the SSMI have left a notable mark on the Ukrainian Catholic community in Canada. How did it all begin and how will they continue doing their fine work? The ND Special takes a look.

Українська громада Канади була б менше успішною, якби Сестри Службниці не працювали між нами. І не лише в Канаді! А хто вони? Звідки взялись і де прямують? Спеціально до НД про цих трудових жінок.

Blessed Martyr Tarsykia Olha Matskiv, SSMI

By Sr. Christina Syrotynsky, SSMI

Blessed Tarsykia's life was, to all appearances, quite unremarkable. Yet by age 25, at the time of her death, she was very clear about her priorities. She was living at a time when Communism and Nazism were vying for power, influencing the people with their ideologies. But her heart was unmistakably taken: She wanted to serve God alone and never swerved from that path.

Born on March 23, 1919, in the town of Khodoriv, in western Ukraine, Olha Matskiv was the oldest of four children. She encountered the Christian faith through her family, learning from the words and example of her parents, particularly her mother. Early in life, she was drawn to pursue a personal relationship with God. Church services attracted her. She loved singing in the choir and taking part in religious pageants.

She was delicate and sensitive, and readily responded to the beauty of creation. Nature influenced and taught her. As a little child she pored over many a colourful wild flower, enjoying its intricate designs and scents, gathering pretty posies that she later placed by the roadside icon.

Her family meant the world to her; she loved them with her whole

heart. Often she helped her mother in bringing up her younger siblings. Through her gentle disposition, she taught them how to get along, and it was she who taught them to pray.

Olha finished her grade school in Chodoriv, and then attended the Women's Domestic School in Lviv. In June, 1937, she graduated with honours, obtaining a teacher's certificate in sewing and clothes design.

As the years passed, not only did her attraction to God not diminish but, in fact, it grew stronger. Olha desired to consecrate her life to God. Strong opposition from her mother caused her much painful spiritual struggle. Against her mother's wishes, in May, 1938, at 19 years of age, she entered the Novitiate of the Sisters Servants of Mary Immaculate in Krystynopil. Upon receiving her religious habit, she took a new name, Tarsykia. Her mother never reconciled to her entering, though Tarsykia kept regular correspondence with her family through the years.

During the Novitiate, Sister Tarsykia was appointed to assist the Directress in the formation of the postulants. She continued with this position even after her vows.

Icon of Blessed Martyr Tarsykia, SSMI, written by Studio "Rozvij" in Ukraine.

She entered the religious community in wartime, when Communism was spreading and persecution of the Church had begun. Before the Bolsheviks invaded Krystynopil, Sister Tarsykia made a vow in the presence of her spiritual director, sacrificing her life for the conversion of Russia. The bombing of the town began on July 17, 1944.

Two bombs fell on the Sisters' home but neither of them exploded. The Sisters gathered in the basement and survived the night. In the morning of July 18th, the Bolsheviks invaded Krystynopil. When the bell rang at the convent gate, Sister Tarsykia ran out to answer it, thinking the chaplain had arrived for Divine Liturgy, and a

Russian soldier, seeing a nun, shot and killed her.

Sister Tarsykia's death affected all the Sisters. For the moment, they forgot about the war, and amidst the dropping bombs,

huddled in the suffocating basement around her body, praying, drawing strength from prayer. So when the soldiers came and the Sisters filed out of the basement with their hands raised, and found

themselves before the firing squad, they were ready to die. Perhaps even then, Sister Tarsykia already interceded for them. The soldiers, realizing that the Sisters were not German, let them go.

After her death, the intercession of Sister Tarsykia became ever more apparent, and her spirit present to her sisters, to her family, to all who knew her. The power of her love for Christ, and the clarity with which she saw Christ as her only goal, continued to guide and light the path for all who prayed to her.

On June 27, 2001, Sister Tarsykia Matskiv was beatified by Pope John Paul II in Lviv. Many people had visited her grave and, praying there, had their prayers answered. In the summer of 2007, her remains were enshrined in the church of her hometown, as untold numbers of the faithful gave her the funeral she never had. ✚

Sr. Christina Syrotynsky, the former SSMI General Councillor and Formation Director, has given international workshops on the

SSMI Constitution. Presently she works in the Provincial Office in Toronto.

Photos: The remains of Blessed Martyr Tarsykia, SSMI were enshrined in the church of her hometown, Khodoriv, western Ukraine.

Lilja 4-ever

Film, Denmark/Sweden 2002, 109 min, 35mm

Lilya 4-Ever is a brutal look at growing up when the odds are stacked against you. The title character, Lilya (Oksana Akinshina), is a 16-year-old girl living in the broken-down tenements. Abandoned by her mother, who has flown off to be with her boyfriend in the United States, Lilya must fend for herself. Her only friend is an 11-year-old boy named Volodya. Together, the

two of them construct elaborate fantasies that allow them to escape, however temporarily, from the dreariness of their lives.

Presented by the Pochaiv Safe House, Edmonton, AB. The Pochaiv Safe House project is raising funds for a transitional home for disadvantaged youth in Ukraine. They've been working since 2001 to help over 2500 orphans, and abused and

neglected children in the Lviv area. Unfortunately, after a child reaches adolescence, there is nowhere for them to live. Unprepared for adult life, they are released from the orphanage, and are quite often preyed upon or sold into slavery. The Pochaiv Safe House project will provide a safe place to live, and to learn useful trades such as sewing, carpentry and computers. ✚

Sisters Servants of Mary Immaculate

By Sister Frances Byblow, SSMI

Today there are 777 Sisters Servants of Mary Immaculate around the world. They serve on five continents in fourteen countries: Canada, USA, Brazil, Argentina, Ukraine, Poland, Slovakia, Italy, Germany, France, Serbia, Croatia, Australia and Kazakhstan. Spain and Portugal could be next, and, until recently, Sisters were also present in England and Bosnia. Beginning in 1892 with Blessed Josaphata and her first seven Sisters Servants in Ukraine to the present international picture, a total of 1,703 Sisters have toiled through the years in these vineyards; of these, 926 have gone to their eternal reward. There are also over 200 SSMI Lay Associates.

What do we do? Many people ask. Empowered each day by periods of deep prayer with the Lord at meditation, spiritual reading and Divine Liturgy, we bring the fruit of this experience into our apostolic activity. Only once in our

Canadian history have we publicly quoted numbers for our various ministries. When Cardinal Josyf Slipyj visited our Provincial Home in Toronto in 1968, after 18 years of exile and Soviet prisons he wished to feel the pulse of his church in the free world. Our numbers stunned not only him but also surprised us! In the previous year the Sisters Servants in Canada taught 2,340 students in day schools; 1,959 in Ukrainian schools; 328 in music; 4,057 in parish catechetics, preparing 1,752 for solemn Holy Communion; nursed 1,447 in our hospitals; cared for 172 seniors and 149 needy children; animated close to 1,000 youth; prepared 58 for the Sacrament of the Sick and 17 for Baptism; visited 1,599 sick people; provided food and clothing for 2,152 needy persons; had responsibility for 31 church sanctuaries and sacristies.

In 1971 we published a 355-page documented history of our

Sr. Zoe Bernatsky greeting
His Beatitude Lubomyr Cardinal Husar
at Holy Family Nursing Home,
Winnipeg, 2005

first 65-plus years in Canada, entitled, *To Serve Is to Love*. "Seldom has so much history been made by so few women," reads the blurb. The book is listed on our website www.ssmi.org.

In 1990, when Ukraine gained independence from the USSR, Sisters Servants from the free world offered help to the Mother province. That same year Sisters from Poland and Ukraine catechized more than 5,000 children in Ukraine. Canada donated 3,500 copies of the *Children of Light* catechetical program. A catechist training program organized in Lviv in 1991 by a Sister Servant from Brazil, and attended by 400 religious and laity, including several curious journalists, continues until today. The Superior General in Rome invested \$20,000 in teaching materials and programs. Sisters from Canada, Poland, Brazil and Argentina helped with the formation of new members and with the sewing of vestments. Several Sisters from Ukraine apprenticed in Rome, Canada, USA, acquiring various skills.

In 1992, at the request of the Holy See, a Canadian Sister

Retreat for the Sisters Servants in Lviv, 1943

Above left, Sr. Christine Dudych, with First Communion class of Oshawa, ca. 1995. Above right, orphanage in Zolochiv: Srs. Nataliya Hrytsula, Bernadeta Yaroslavtseva (Sister Superior), Lavrentiya Bulak and Artemiya Medvid (Mistress of Novices) with children.

Servant was assigned administrative assistant and personal secretary to the Apostolic Nuncio in Ukraine, holding this responsibility for twelve years.

In Ukraine there are close to 120,000 orphans, 20 per cent parentless and 80 per cent victims of social ills. As an outreach program from their homes, the Sisters Servants teach catechism to the orphans; organize religious and cultural events; animate and support the lay staff; and work with families of social orphans. Sisters in Toronto facilitate the sending of clothing, medicine and financial aid to orphans and other needy

children and families in all areas of Ukraine, where we have co-Sisters to distribute the gifts. Many have backed this Toronto initiative, most notably the UCWLC across Canada. The UCWC, K of C, SSMI Associates, priests, parishes and lay individuals are also very supportive. Without interrupting their already well established work in state orphanages, in 2007 the Sisters Servants in Ukraine opened an orphanage in Zolochiv in the style of a family home.

Very soon now Sisters Servants will open a home in Lviv for orphan girls who must leave the orphanage upon reaching a specified

age, but yet still minors, offering them shelter, love and a formation for adult life. At Christmas a gift of \$1,000 came from a UCWLC branch in Ontario for this new mission.

I am reminded of the Gospel verse: “*Father of orphans, defender of widows, such is God in his holy dwelling*” (Psalm 68:5). *Д*

*Sr. Frances Byblow,
formerly Superior
General SSMI,
co-ordinates
charity outreach
from Canadian
organizations and*

*individuals to Ukraine and oversees the
SSMI publications from Toronto.*

“Так виглядає тепер наша хата. Ще нема брами і огорожі та не до кінця упорядковане подвір’я. Але з Божою допомогою та добрими людьми ми довершимо це.” — *с. Бернадета*

Дорогі Добродії! Ви запитуйте нас, чого ще бракує. На даний час нам був би потрібний добрий цифровий фотоапарат, щоб могли швидше та якісніше звітувати нашим добродіям за отримані кошти. Це також уможливило б підписування листів з фотографіями електронною поштою.

Наперед вдячні Вам за турботу і старання.
Нехай Господь благословляє Вас.

З молитвою та любов’ю
с. Бернадета Ярославцева, СНДМ

НД дякує др. Марії Павлів за матеріали про сиротинець.

Daughters of Mothers

On the Vocation to the Religious Life

by Sr. Christine Dudych, SSMI

Perhaps you have already read the article by Sr. Frances Byblow, SSMI, on the works of our Sisters in Canada, with one year's statistics on how many were catechized, how many sick were visited, in how many schools we taught, etc. Those numbers have changed since 1968, when they were presented to His Beatitude Josyf Cardinal Slipyj. There are fewer of us now, doing rather different ministries, as she indicates, reflecting the changing needs of today. Yet there is still a demand for our presence, by both laity and clergy.

Occasionally, our Sisters are asked, "Where are the Sisters these days? Are there no vocations?" to which the Sisters might reply, "How about your daughter?" More than once, this has met with the response, "Oh, no! Not my daughter!" And why not? In one such conversation, the Sister's reply, "I also had a mother," was met with a baffled look. Where do Sisters come from, after all?

A common misconception of religious life is that a girl enters only if she is "unlucky in love". That is not the case. God chooses, and we respond. God calls *all* baptized Christians to participation in building His Kingdom, in

whatever way. We only need to accept it. Whether marriage or religious life, whatever God wills *must* be good. But for religious, this call has a particular focus on God as the motivation of all that we do. You have seen in Sr. Frances' article the kinds of work we do; it is because God is our motivation that this life is unique.

But is this longing a girl feels to serve God, really from Him? How do we know? Scripture tells us, "by the fruits, you will know." Galatians 5 lists the fruits of the Spirit, with peace heading the list. With all today's distractions, if one sits in stillness, rightly identifying distractions and dismissing them, and peace prevails, a choice can be made. But Scripture still tells us to test the spirits. Discernment takes longer than a brief moment.

There are various stages in discerning a religious vocation: *aspirancy*, when a young woman openly begins to question, actively seeking guidance from Sisters or her pastor; *candidacy*, or *postulancy*, the time of "entering", when she experiences Community life, firsthand; *novitiate*, a more intense time of prayer, study and ministry; and a series of *temporary vows*, renewed annually, before making a final, permanent, vowed commitment. The whole process of personal and communal discernment takes about eight years. Compare this with the brevity commonly given, if given, to discernment of marriage.

Blessed Martyr Tarsykia Matskiv, also featured in this issue, struggled with her mother's

disapproval, but freely offering her life for the conversion of Russia, she lived her vocation—and we can believe, died—motivated by her love for God, and without regret.

Not all mothers resisted their daughters' entering our Community, though some have. Why do I use this image of the reticent mother? The typical reader of this publication will not be a candidate for this life. Most UCWLC members are married. Most are mothers or grandmothers. Many have valued their association with our Sisters, and are among those desiring our presence among them, but it might not occur to some where this 'supply' comes from. *Each one of us* is somebody's daughter! And, yes, the growth of our numbers implies a personal investment of mothers, maybe one less helpmate at home, maybe no grandchildren.

You can still play an active role in the realization of your desire for the presence of Sisters, even if not sending your own daughter. Ask yourself what you value about our presence. Learn more about religious life. Encourage young women to begin discerning. Help them to find us. And help the reticent mother in your midst to see that the greatest peace for her daughter is to discover God's truest call for her, whatever that call may be. D

Sr. Christine Dudych,
Master of Religious
Education, is
interested in media
production and
vocations ministry. She
teaches at the SSMI

School of Music in Toronto.

Не лише силою
треба боротись,
а й умінням.

З фольклорної скарбниці

Губернатор провінції Саскачевану відповідає на запити НД.

Q&As with

the 20th Lieutenant Governor of Saskatchewan

The Honourable Gordon Barnhart

ND: *What are the important issues for Saskatchewan and Canada today?*

I see several key issues facing this province and country. I am particularly interested in working with youth, encouraging them to complete grade 12 and continue on to tech or a university. I have always been goal-oriented and enjoy challenging the youth I meet to set goals. I stress that these may change throughout their lives, and that is okay, but it is important to have goals. Not only educational goals, physical fitness is important for people of all ages. Daily workouts should be on everyone's agenda.

I believe every young person in this province has potential for leadership. Some are already showing leadership skills through schools, or cadets, or Saskatchewan Youth parliament, to name just three. Also, we provide the Lieutenant Governor's Leadership Forum, which I initiated in 2007. Briefly, we select eighteen grade 11 and 12 students for a ten-day residential program that will, we trust, change their lives. They spend time with Saskatchewan's leaders—from the premier to business, culture, sports and other prominent citizens. And they have an assignment: to produce videos of the meaning of leadership.*

ND: *Many great Canadians of Ukrainian descent came/come from Saskatchewan. What made/makes them great?*

Ukrainians have been contributing to Saskatchewan and Canada for some 120 years. I grew up near Yorkton and thus knew and know many Ukrainian families. As farming pioneers they made Saskatchewan, indeed Canada, a global agricultural powerhouse. Their present-day contribution is remarkable, too. Individuals like Roy Romanow, former Premier of Saskatchewan, Ed Bayda, the youngest Chief Justice in the province ever, Steven Worobetz, a former Lt. Governor, and Ray Hnatyshyn, who handled several federal cabinet portfolios before becoming the Governor General of Canada, underscore this. Dr. Sylvia Fedoruk was a pre-eminent Canadian contributor in cancer treatment and Saskatchewan's 17th Lieutenant Governor. Each of these successful leaders have had broad educational backgrounds. Based on hard work, they have gone on to be well-known leaders in this province and nation. I have known all and count them as friends.

ND: *Emerging democracies like Ukraine need good friends like Canada. How has Saskatchewan participated in forging this friendship?*

There have been many close ties between Ukraine and Saskatchewan. I have already mentioned the large number of Ukrainian settlers to Saskatchewan and Ray Hnatyshyn was Canada's Governor General when we became the first western country to recognize Ukraine's independence. I used to work for the University of Saskatchewan and know that it had several formal agreements with Ukrainian counterparts dealing with the sharing of information and knowledge and exchange of students. I believe that such exchanges are crucial in today's shrinking world. If Ukraine were interested, we would be pleased to discuss our youth Leadership Forum.

ND: *The UCWLC is proud that our member Debbie Nahachewsky has been selected as one of your 24 Aides-de-Camp.*

I am pleased you are profiling Deb. She has been one of my ADCs, based in Prince Albert, for over two years. I have visited various schools in PA and district, have inspected Air Cadet squadrons and participated in numerous public events in this area. In every case, Deb has been my ADC and has served with distinction and class. Because of her interest in youth, leadership and particularly the Air Cadet movement, she shares the priorities that I have set out earlier.

ND: *Do you have a favourite pastime?*

I am very conscious to build in time each day for outdoor exercise. I am a race walker year round and intend to participate in four half marathons plus a full marathon this year. A few days ago I was training in -48 degrees. Very stimulating. In the summer, I enjoy long distance cycling. I also read newspapers every day—I am a student of politics and good governance and thus rely on newspapers for my source of news and commentary. I also love to read fiction and biography when time permits. D

*Please view www.lt.gov.sk.ca if you wish to participate in the Leadership Forum or view the videos.

ОГОБИТОГТИ PROFILES

Aide-de-Camp to the Lieutenant Governor

Deborah Ann Marie Nahachewsky (nee Pisio) was born in Saskatoon in 1963, the eldest of three. She holds a B.A. in religious studies and a B.Sc. Cert. in Computer Sciences. She is married to Rev. Ivan Nahachewsky, the first married man in Canada ordained as a Ukrainian Catholic priest. This was in 1994. They have four children: Roman, Sophia, Andriy and Nina.

“One joy of my life is that I am never bored,” she says. Here are a few ways she spends her time:

- “Being a Ukrainian Catholic priest’s wife is truly an honour. Watching my husband work through the ups and downs of people’s lives—regardless of age or background—gives me an appreciation for his important role. I never imagined that I would be the wife of a priest: I was raised Roman Catholic.”
- “As Aide-de-Camp I am called upon every two months or so to accompany His Honour Gordon Barnhart, the Lieutenant Governor of Saskatchewan. What is entailed? I receive information from his office, contact the event organizers and set up a meeting where we discuss protocol and logistics. My role is to learn event details and then ensure protocol is followed. The day of the event I meet His Honour—usually at the airport—and brief him on what will happen. One goal is to take out any surprises and ensure a relaxed event. It is truly an honour to serve the Crown.”
- “Every successful organization has a backbone. In our Ukrainian Catholic church the League is it. It has held up the parish during difficult times. Its constitution gives the basis for a strong, well rounded program for our Church. Parish members—in Prince Albert where we live, and elsewhere—need to participate. My involvement in Branch, Eparchial and National League levels has exposed me to amazing women and allowed the creation of most satisfying projects including two that are still ongoing: Prayer Partners—to promote support and

Her Honour Mrs. Naomi Barnhart, Aide-de-Camp Debbie Nahachewsky and His Honour the Honourable Dr. Gordon Barnhart, Lieutenant Governor of Saskatchewan.

caring, and the Icon Corner Pamphlet—to educate about the ‘domestic church’ and how to set up an Icon Corner.”

Debbie’s hopes? “I pray my children find their niche in life, which will allow them to be happy and productive. I hope to continue growing in the rich spirituality of our Church. Over the past seven years I have been granted opportunities in the Cadet program. Had you told me seven years ago how many things I would be doing in this program I would not have believed you! I hope to continue challenging myself—learning, growing and giving back to this program.” *Д*

ND thanks Jayne Paluck for facilitating the Q&A with the Lieutenant Governor of Saskatchewan and initiating Ms. Nahachewsky’s profile.

Не шукай долі, а шукай волі.

З фольклорної скарбниці

For your information! До вашої уваги!

Study Days for the Heart and Mind

World-renowned liturgist Fr. Robert Taft, SJ will head the list of speakers at the Sheptytsky Institute Study Days in Ottawa, July 2-4, 2009 at the Metropolitan Andrej Sheptytsky Institute of Eastern Christian Studies (MASI) of Saint Paul University. Fr. Taft has taught at Rome's Pontifical Oriental Institute since the 1970s and is the author of almost 20 books and some 600 scholarly articles.

Following last year's stunningly successful Study Days, which drew more than 200 participants, this year will focus on

Eastern Christian Spirituality and include the popular cantor training program lead by Melita Mudri-Zubacz of Winnipeg and Fr. Roman Galadza of Brampton.

Intended for a broad audience, Study Days features an especially popular youth program, co-ordinated by Lisa Hladio of Pennsylvania, which enables parents to participate in the Study Days while their children engage in learning-games and crafts. Out-of-town participants may reside at the new Saint Paul University residence. Within walking distance of

Parliament Hill, it offers affordable rates. Meal plans are available in the university cafeteria for both residents and other participants.

The Study Days may be followed by two-weeks of university classes (July 6-18) for which six university credits can be earned. The two courses being taught this year are Introduction to Eastern Christian Spirituality, by Fr. Maxym Lysack, and General Introduction to the Eastern Churches by Fr. Andrew Onuferko. ✚

For more information
visit www.ustpaul.ca/sheptytsky.

Нова Дяко-регентська програма

Інститут Літургійних Наук Українського Католицького Університету (Львів) (www.ils.org.ua) оголошує набір на дворічний курс Дяко-регентської програми (заочна форма). Навчальні курси будуть відбуватися у серпні та грудні 2009-2010 рр. (чотири семестри) і передбачатимуть інтенсивну літургійно-музичну підготовку.

Перший семестр проходитиме з 2 по 23 серпня 2009 р. в Унівській Свято-Успенській Лаврі біля Львова.

До навчання запрошуються практикуючі дяки, а також інші особи, які бажають долучитися до практики сакрального співу Української Церкви. Зголошення приймаються до 1 травня 2009 р.

Програма сертифікована Вченою Радою УКУ, а також програмами Регентського відділення Львівської Національної музичної академії ім. М. Лисенка.

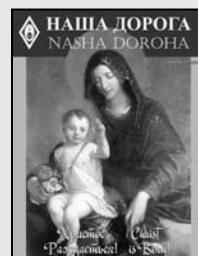
Вартість навчання літнього семестру 2009 року становить 500 грн., проживання та харчування 2000 грн.

За докладнішою інформацією просимо звертатися за адресою до координатора проекту п. Наталі Сиротинської на e-mail: ils@ils.org.ua

Особа дяка і регента завжди відігравала важливу роль у богослужбовому житті Української Церкви. Прагнення відродити давню традицію літургійного співу стало основою започаткування Дяко-регентської програми Інститутом Літургійних Наук, навчальний план якої ухвалила Вчена Рада Українського Католицького Університету (травень 2008 р.). Але тільки пастирське благословення Дяко-регентської програми львівським архієпископом владикою Ігорем Возняком (вересень 2008 р.) та її підтримка

Синодом єпископів Києво-Галицького верховного архієпископства Української Греко-Католицької Церкви (грудень 2008 р.) стали знаком до активного впровадження програми у практичні форми навчання. ✚

**Did you buy a gift
subscription or two of
NASHA DOROHA
for your favourite people?
For their birthday
or anniversary?
Please see page 27.**

Ukraine's Mother of God graces Nazareth church

By Marco Levytsky

Nazareth, the village where Jesus spent his childhood and where angel Gabriel told Mary she would conceive by the power of the Holy

When our group of Canadian Catholic journalists toured it last November, we took a fortuitous exit. There, on the wall of the

a village in Ternopil Oblast, and its miraculous icon on the website of the Protection of the Blessed Virgin Mary Ukrainian Catholic Church in Revloc, Pennsylvania:

“The Icon of Our Lady of Zarvanytsia is very special to Ukrainian people. Zarvanytsia is a small village located in the centre of the Podilia Valley in Ukraine near the Strypa River, surrounded by low mountains on three sides. The town received its name in 1240, while the Tartar-Mongols were invading Ukraine. During this time, a monk of the Kyiv Caves Lavra escaped to western Ukraine into the area that is now Zarvanytsia. Weakened from hunger and wounds, he prayed fervently for his country begging protection of the Mother of God and he fell asleep. In a vision, the Mother of God appeared to him with her cloak. Suddenly, a bright light awoke him, and he rose quickly (in Ukrainian, ‘zarvivsia’, from which the word ‘Zarvanytsia’ is derived).

“The bright light that awoke him was the Mother of God. Upon looking out at the valley, he saw an unknown miracle. The fog was silvery as it spread through the valley changing to many different colours of the rainbow, and in the centre were light rays. He came to a fountain where the light rays focused. At the fountain, he saw the reflection of the Mother of God holding Jesus above the water in the rays of light, the Icon. Overcome with pain from his wounds, the monk fell to his knees and prayed fervently. Then he washed his wounds in the

MARCO LEVYTSKY/UKRAINIAN NEWS

Inside the courtyard. Our Lady of Zarvanytsia

Spirit—an event celebrated every March 25 according to the new calendar and April 7 by the old, is a must visit for Christians embarked on a pilgrimage.

The city, the biggest Arab centre in Israel, is located in the lower Galilee, in the heart of a valley surrounded by mountains that embrace several of the most important Christian sites in the world.

The Annunciation tops the lists of shrines to visit in this city. The rebuilt church retained parts of its previous churches from the Crusader and Byzantine periods. The church houses impressive collections of paintings depicting Marian shrines around the world.

courtyard, right beside the gate, the first painting in sight was Ukraine’s contribution—an icon depicting Our Lady of Zarvanytsia.

On its left, a kneeling monk and a girl in Poltava costume. On the right, two Hutsuls pray to an Icon of Mary and baby Jesus. Underneath the Ukrainian inscription “*Presviata Bohorodytse, molysia za tviy ukrayinskyi narod.*” (Most Holy Godbearer, pray for your Ukrainian people.) And in Latin “*Miraculosa Mater Dei, Zarvanytsia—Ukraina.*”

It is a most imposing work of art. Returning to Edmonton I decided to do some research. Navigating through the internet, I found the best description of Zarvanytsia,

water, and could feel the strength return to his body.

“To honour the Mother of God for this miracle, he built a shrine for the Icon at the site. News of the miracle spread, and many came in pilgrimage to the site to heal in the fountain waters and pray fervently for the Protection of the Mother of God. History books tell that Prince Vasylo of Terebovka came to Zarvanytsia to live and was healed of a long illness. He built a church and called it White Stone.”

It was Metropolitan Andrew Sheptytsky who bought this land

placing the shrine in the hands of the Ukrainian Greek Catholic Church.

“Patriarch Joseph Slypyj called the Icon miraculous because of the many miracles attributed to our Lady through the Icon, which he recreated and sent to his faithful throughout the world after his release from Siberia. Patriarch Lubachivsky wrote: ‘Let us honour the Mother of God of Zarvanytsia, in the same manner the French honour Lourdes, the Portuguese honour Fatima, and the Polish honour an Icon that originated in Ukraine and now is

known as the Mother of God of Czestochowa.’”

There are many other shrines to visit in Nazareth, including the Church of Saint Joseph, and the Greek Orthodox Church of the Annunciation is built over Mary’s Well, from which Jesus’ mother is said to have drunk. This is a structure from the Crusader period and has some very interesting frescoes, painted in the Byzantine style so familiar to Ukrainians. ✠

If you wish to tour these places, please contact Marco Levytsky, Editor, Ukrainian News, (780) 488-3693, or ukrnews@interbaun.com.

The Spirit is Strong

The Relocation of North America’s First Ukrainian Catholic Day School

By Rod Picklyk, Principal

Immaculate Heart of Mary School (formerly St. Nicholas) has stood as a living monument of love, dedication and selflessness to Winnipeg’s Ukrainian community for over 100 years, offering a very high standard of education with special concern for the Ukrainian Catholic faith and culture.

From a small hall on the corner of Selkirk and McGregor to the basement of the old St. Nicholas Church, to a school building constructed with the generous assistance of Archbishop Langevin of St. Boniface, and finally to its present facility on the corner of Flora and McKenzie, the school has endured and graduated thousands of students.

The Holy Spirit, as it did then, now stirs up the charity and passion of Canadian Ukrainian people. A project is underway to relocate

Members of the Immaculate Heart of Mary School community work with architects to develop a conceptual design and site plan for a new school

Immaculate Heart of Mary School to a new, expanded facility, one that would serve our children for the next century.

A committee was struck during the school’s 2005 centennial celebrations. Since then many committed individuals have put in a lot of time exploring options:

- to stay in the current location with considerable improvements made in the neighbourhood
- to purchase and remodel an existing facility
- to acquire land and construct a new building

Extensive research and analysis led to the final decision: to acquire land and build! Last May, the Immaculate Heart of Mary School became the owners of a 6.8-acre parcel of land on Ferrier Street in north Winnipeg.

The benefits of this piece of property are many. It is: seven times larger than the current school site, with potential for playground development; vacant, clean and has been environmentally tested; close to local community club facilities and in the heart of where the current school enrollment demographic is located. IHM School will be the only Catholic school in this part of Winnipeg.

In October, the school secured the services of Number Ten Architectural Group to facilitate stakeholders' workshops and identify the community's core values. This spring a conceptual design of a new school building and plans for the site will be produced. Once approved the capital campaign will ensue.

At Phase I, the project aims to relocate the current Nursery to Grade 8 classes to the new site. This will include some classes

being doubled. At the Phase 2 stage all classes will be doubled, and Phase 3 will see the addition of a high school.

During his first visit to Canada in the early 1900s, Bishop Nykyta Budka noted how impressed he was with how the school conducted provincial curriculum in a Ukrainian Catholic atmosphere: preserving the rich identity and culture of the Ukrainian people. Today the school remains strong to this mission with a solid reputation for educational excellence, promoting high values and moral

standards, and a special concern for the spiritual and cultural development of its students. Just as our forefathers provided the opportunity for hundreds of children to be educated in a Ukrainian Catholic environment, today's faithful are stirred by the Holy Spirit to provide the same opportunity for the children of tomorrow.

The Spirit is Strong! It's a very exciting time for Immaculate Heart of Mary School. *✠*

Rod Picklyck has been the Principal of the Immaculate Heart of Mary School for six years

THE SPIRIT IS STRONG

Immaculate Heart of Mary School

IHMS is Manitoba's only Ukrainian Catholic School; and is an educational opportunity for your child that you cannot afford to pass up.

For over 100 years IHMS has provided an affordable, safe and secure learning environment, a strong sense of community, a solid reputation for promoting high values and moral standards, and a special concern for the spiritual and cultural development of its students.

Four pillars of excellence are its hallmarks: a commitment to the core skills of a superior education; an accomplished extracurricular athletic program; a vibrant musical performing arts program; and ever-advancing information and communication technology methods.

This has led to IHMS students consistently scoring high on national and provincial testing, as well as graduates having an excellent acceptance rate at secondary schools.

IHMS offers classes from Sadochok (nursery) to grade 8. If you have a child or children in the early to middle-years age group and are seeking a Christian-based education steeped in Ukrainian culture, then you should contact IHMS.

Please contact the school directly at 582-5698 to set up a tour. For more detailed information, please visit the IHMS website: www.ihms.mb.ca

IMMACULATE HEART OF MARY SCHOOL, 650 FLORA AVENUE, WINNIPEG

Smile ✧ Усміхніся

Editing matters!

Here are some excerpts from church bulletins or church announcements to make you chuckle.

- ▶ The Fasting & Prayer Conference includes meals.
- ▶ Ladies, don't forget the rummage sale. It's a chance to get rid of those things not worth keeping around the house. Bring your husbands.
- ▶ Don't let worry kill you off—let the Church help.
- ▶ Miss Sonia Harbuz sang 'I will not pass this way again,' giving obvious pleasure to the congregation.
- ▶ Next Thursday there will be tryouts for the choir. They need all the help they can get.
- ▶ At the evening service tonight, the sermon topic will be 'What Is Hell?' Come early and listen to our choir practice.
- ▶ Taras Bradley and Vera Ostry were married on February 24 in the church. So ends a friendship that began in their school days.
- ▶ Please place your donation in the envelope along with the deceased person you want remembered.
- ▶ Potluck supper Sunday at 5:00 PM—prayer and meditation to follow.
- ▶ The ladies of the Church have cast off clothing of every kind. They may be seen in the basement on Friday afternoon.

From the Internet, with thanks to Olya Danylak

Вічна пам'ять

Прийдіть, браття, попрощаймося з померлою, і подякуємо Богові, вона бо відійшла від рідні своєї і до гробу спішить. Вже не журиться про суєту світу і про многострасне тіло.

Come, Brothers and Sisters, let us bid a last farewell to her who has passed away, and also let us thank God. She is leaving her relatives and is hastening to the grave.

No longer is she concerned about the vanity of the world and her human passions.

Where are her relatives and friends? Behold we are parting now. Let us pray to the Lord for her repose.

Eternal Peace

✠ Elsie Stieglan

19.V.1930–2008

Those of us who knew Elsie Stieglan treasured her friendship. A member of St. Demetrius UCWLC since 1979, her contributions were many—secretary, treasurer and president.

Elsie accomplished much as President because beneath her placid demeanour and gentle smile hid a strong will and determination. She took office at the exciting time of feverish fund-raising for the St. Demetrius Care Centre, assisting in the promotion of the Gala Concert at O'Keefe Centre and raising building funds.

Our annual "Flowers of Spring" Tea was her idea, organizing the first one so well in 1990 that despite her absence due to her mother's death, it was a tremendous success raising \$10,000! She encouraged the members of the Branch to canvas for the

Care Centre and set an example by participating in the Walk-Thons.

During her Presidency our Branch undertook the challenging task of publishing Iryna Senyk's masterpiece, *White Aster of Love*. In the Fashion Show at the book launch, Elsie modelled her Iryna Senyk 'original', which her daughter, Zirka, embroidered. In Winnipeg, Elsie passionately demanded that the book be presented at the National Convention of the UCWLC. We prepared "A Tribute to Iryna"—a bilingual slide presentation about Iryna and the book. Elsie recorded the Ukrainian script and with Lillian Yuryk she visited 20 organizations in Ontario, Quebec and Detroit. A total of 856 people attended the presentations and many of them went home clutching a copy of the *White Aster of Love*.

She enthusiastically promoted our first Pilgrimage to the Shrine of Our Lady of Fatima in Lewiston, NY.

It was Elsie's idea to set up a bulletin board in our "Keeping in Touch" Corner in the parish hall to keep our members and parishioners informed of our activities.

Elsie Kotyk was born in 1930 in Shoal Lake, MB. As a teenager she attended Ukrainian summer courses in Winnipeg and won the trophy for Українознавство.

In 1947, in Thunder Bay she married Lew Stieglan, a young refugee from Ukraine whom she proudly watched become a successful real estate agent in Toronto. When Lew died in 1987, he left a deeply-grieving Elsie. It was her three-year term as President from 1989 to 1991 that helped her face the future. In 1997 she was again elected President, but in September, she shocked us by moving to Leamington where she operated a Bed and Breakfast with the help of Zirka and grandson, Zenon, for nine years. We were happy when she returned to Toronto in 2006, but her health gradually declined. Elsie went to her reward on May 19, 2008.

This gentle, caring lady will be sadly missed by her family, friends and co-workers in the UCWLC.

In closing, we would like to share a poem Elsie wrote in Leamington on December 3, 2003:

*I look at this book I bought today.
A book full of pages
And each page for each day of the year.
A year of my life will be noted here.
Could I but foresee what each day will bring
And is there anything I should fear?
I will mark my appointments, my reminders, events,
But in the final equation it will be what God grants.*

Elsie Stieglan (2003)

Lillian Dzurman Yuryk,
St. Demetrius, Toronto

† **Mary (Kupskay)
Koltek, HLM**

2.X.1918–11.I.2009

Mary was a dedicated loyal member who served on all three levels of the UCWLC and never lost interest in this great organization.

Mary began her UCWLC journey in 1946 at the Blessed Virgin Mary Church as recording secretary for the newly organized branch. In 1949, she was elected President there and Vice President on the Winnipeg Archeparchial Executive becoming President in 1955 and forming the Winnipeg Region, which continues to this day. The 1974 Congress bestowed her with Honorary Life Membership.

Mary had a wide range of interests. She served on the Board of Directors of the Children's Aid Society and of the Women's Auxiliary to the Winnipeg Symphony, Orchestra, as President to the Ladies Auxiliary of the Manitoba Pharmacists Association, and as a member of the Parent-Teacher Federation at various schools.

Mary married Bill Koltek in 1943 and was his business partner until they retired in 1986. They raised seven children.

Vicky Adams

† **Anna (Pantlyk)
Hanushevsky**

30.XII.1919–23.X.2008

Anna was born in Vil'khivtsi, Zakarpattia region, Ukraine, married Bohdan Hanushevsky in 1940 (†1991). They immigrated to Canada in 1949 with their three daughters Ann (Kvitka), Mary (Roksolana), and Kalina.

Anna's life in Canada was committed towards supporting her husband, Very Rev. Mitred Bohdan Hanushevsky, in his pastoral service to numerous parishes in Alberta and British Columbia. She was an active member of the UCWLC, New Westminster Branch.

Her greatest accomplishment was the publication in 1988 of her poetry anthology, *A Gift from Heaven*, for which she received the Anna Pidruchney Award for Literature in Ukrainian.

† **Mary (Nystoruk)
Atamanchuk**

17.VII.1920–18.III.2008

Mary was born in Arran, Saskatchewan and in 1937 moved to Kamloops where she and her husband raised their family. Mary was a founding member of Holy Trinity Parish, joining the Kamloops UCWLC in 1954. She was involved in both her entire life. Mary cherished her heritage and in her younger days taught Ukrainian dancing. She willingly attended *pyrogy* and *paska* workbees and was always ready to advise and instruct.

Mary is remembered for her smile and positive attitude. She saw only the best in everyone and was an inspiration to her family, church and community.

Помилуй мене, Ісусе

*Ось так було: На світанку
Як з ліжка встала,
І через вікно на сході
Небо оглядала. —*

*Там на небі хрест чудовий
В проміннях сіяє,
А на цім Христос розп'ятий
Вже мертвий звисає. —*

*З болем серця я під хрестом
До землі припала,
Та прощення за провини —
Мої я благала.*

*Помилуй мене, Ісусе!
Ще й мою родину!
І забери всіх нас колись
В небесну країну...*

Анна Ганушевська

What Does Being a Canadian of Ukrainian Descent Mean to You?

There is an ongoing interest in what it means to be a Canadian of Ukrainian descent. *NASHA DOROHA* would like to invite you to join the discussion. Your comments in full or part may be used in the publication. Please limit response to 100 words or less for entire questionnaire.

1. What best expresses being a Canadian of Ukrainian descent to you?
2. How is being a Canadian of Ukrainian descent different from being any other Canadian?
3. Are you optimistic/pessimistic about the future of Ukrainians in Canada? Why?
4. One hears that being Canadian of Ukrainian heritage refers to religion, language, and/or cultural dimensions such as food and the arts—primarily dancing. What about politics, science and technology, theatre, movies and TV, sports, jobs, etc?
5. Other comments.
6. Please tell us who you are:
Age _____ M/F _____ Birthplace _____ Residence _____

Please send completed questionnaire by May 15, 2009. Thank you for participating in the Survey.

Oksana Bashuk Hepburn, Editor *NASHA DOROHA*
1360 Aylmer Rd.
Gatineau, QC J9H 7L3

Here is one answer to the Questionnaire. *ND* will have the full survey results in the 65th Anniversary issue of *ND*, summer 2009. Don't forget to respond!

Не забудь, що ти Українка: an answer to the Questionnaire

As I contemplate the *ND* Survey my father's words of long ago return: "Do not forget that you are Ukrainian."

It meant so much to him—to instill this sentence into my life. As a child I'm not sure I exactly knew what that meant but I knew it was very important and a "very big secret".

It was the '50s and '60s in Poland where exiled Ukrainians were not allowed to practise their heritage nor claim their ethnicity. To be Ukrainian meant prejudice, name calling, loss of work, and ostracism from the com-

munity where one lived; and times were tough.

In the privacy of our home we celebrated our traditions—my father always found an excuse for the Christmas tree to be left standing until January 14, "our" New Year.

At eleven, my parents and I immigrated to Canada and I found out exactly what it was to be Ukrainian. The freedom to go to the Ukrainian church, to speak Ukrainian—learned at Ridna Shkola. To be able to tell my school friends that I was Ukrainian

was a big deal to me. I no longer worried that someone would find out who we were. The taste of freedom even to a small child was intense, wonderful and uplifting.

I will always be grateful to Canada, my chosen country, for this gift of freedom to be who I am; to practise my faith, customs and traditions, openly, joyfully, and to be able to pass these onto my children and grandchildren.

Helen Sirman
National Executive

Що означає бути українкою(цем) канадського походження?

НАША ДОРОГА запрошує Вас включитися в дискусію, яка цікавить канадців українського походження. Поділіться Вашою думкою... не більш 100 слів... відносно слідуючих питань:

1. Які у Вас найголовніші вияви приналежності до українства?
2. Які відмінності українки(ця) від інших канадців?
3. Ви дивитеся оптимістично чи песимістично на майбутність українців в Канаді? Чому?
4. Що сприяє/відвертає від того, щоб бути українкою/цем в Канаді?
5. Інші зауваги.
6. Прошу подати інформацію про себе:
Вік _____ Стать _____ Місце народження _____ Місце проживання _____

Прошу переслати заповнений запитник до 15 травня 2009 р. Дякуємо за участь.

Oksana Bashuk Hepburn, Editor **NASHA DOROHA**
1360 Aylmer Rd.
Gatineau, QC J9H 7L3

НАША ДОРОГА ✧ **NASHA DOROHA – Subscription Form**

1 year/pik \$20 2 years/поки \$40 (or equivalent in international funds plus \$10 postage)

Ось мій список. Here's my list. I understand each friend will receive a card announcing the gift subscription.

I've enclosed \$ _____ for _____ gifts at \$20 each (\$25 US for USA and overseas*).

MY NAME

Name _____

Address _____

City _____

Prov. _____

Postal Code _____

Gift #1

Name _____

Address _____

City _____

Prov. _____

Postal Code _____

Gift #2

Name _____

Address _____

City _____

Prov. _____

Postal Code _____

**Mail cheques payable to
Publishing, **NASHA DOROHA**
110 Toronto Street
Regina, SK S4R 1L7**

**Make this a Ukrainian
Catholic Easter.
Enrich the women
in your life with a
ND subscription!**

* to be paid as American Money Order or Foreign Draft in Canadian Funds

Winnipeg Archeparchy

105 ATTENDED THE UCWLC PRAYER BREAKFAST

Last January **Father Mark Gnutel**, pastor of Holy Family Ukrainian Catholic Parish, spoke on “The Understanding of the Importance of Women’s Leadership in the Church”.

“Each person called to leadership in the church is called to follow in the footsteps of Jesus Christ.” He contrasted corporate leadership with that in the Church stressing that spiritual gifts are required to lead others to God. “Mary, the Mother of God—Theotokos—is a powerful example to all women.”

Vice-President UCWLC Winnipeg Archeparchy Sonya Wowryk thanking Rev. Father Mark Gnutel

Although some say it is difficult to devote an entire weekend to a spiritual retreat, the success of this Ukrainian Catholic event—designed to receive spiritual nourishment in a social context—can be measured by the numerous requests received to have similar programs in the future.

*Marilyn Krochak, Spiritual Convenor,
Archeparchy of Winnipeg*

A NEW COOKBOOK!

In celebration of the 90th anniversary of the Ukrainian Catholic Church of the Holy Resurrection in Dauphin, Manitoba and the 55th anniversary of the UCWLC, Dauphin Branch compiled a souvenir cookbook.

It offers a collection of favourite traditional and family recipes contributed by past and present members of the parish. The League continues to stay active in fund-raising events, charitable works and donating to special needs in Ukraine. — *Kay Slobodzian*

Committee Members launch the sale of the new cookbook *Traditional and Family Favourites*: Sylvia Wasylshen, Anne Chubka, Vickie Brezden (assistant treasurer), Kay Slobodzian and Terri Genik. Missing from the photo are committee members: Rev. Oleg Bodnarski, Jean Hucal, Mary Procyshyn, Cassie Merko, Sylvia Choptain, and UCWLC President Doris Chaychuk. Photo submitted by Sylvia Wasylshen

BORSCHIV FOLLOW UP ... HUMANITARIAN AIDE TO UKRAINE

We are delighted to report the container of medical supplies and equipment sent by the UCWLC Winnipeg Archeparchy Branches to Borschiv, Ukraine on September 26, 2008 arrived safely and intact in Odessa November 20, 2008.

After all formalities were addressed, the container was transported to Borschiv on December 4, 2008. The contents were unloaded December 5, 2008 and stored in a nearby warehouse.

The items are now being cleared and slowly making their way into the hospital.

The Administration and hospital staff are overwhelmed with our generosity and compassion for their people and country. They are amazed at the excellent quality of the equipment!

“One’s castoff is another’s treasure.” (Please see Letters page 8.) — *Elsie Liwski, UCWLC member and Liaison*

Dr. Ivan Nevistyuk (Іван Невістюк), Dr. Oleg Prokopovych (Олег Прокопович), Dr. Oleg Marynovsky (Олег Маринівський)

WINNIPEG ARCHDIOCESE HOLDS UCWLC CONVENTION IN TOLSTOI

The UCWLC branches in southern Manitoba—Rosa, Tolstoi and Sundown—held a Convention under “Our Church, Our Gift” banner on October 26th attended by 18 members and five guests from the Archeparchy Executive.

It was a breezy morning with high winds and snow flurries, but the dedicated members arrived at the Divine Liturgy celebrated by **Dr. Rev. Gregory Zubacz**, followed by Panakhyda.

Tolstoi Branch President **Rose Fedorchuk** opened the Convention at the Tolstoi Senior Centre. She welcomed **Pauline Ewonchuk** and **Sonia Kraynyk** and members from other Branches.

Members of Tolstoi Branch.
Missing: Rosa and Sundown Branches, Winnipeg Eparchy members.

Archeparchy Executive members included **Olesia Kalinowich, Florence Gingera, Shirley Lisowski, Sonia Paley** and **Theresa Antoniuk**.

Dr. Rev. Gregory welcomed the members and reminded them how important their role is in the Church and that he supports the work of the UCWLC. Archeparchy President Olesia Kalinowich spoke on the theme of the Convention

and also mentioned the National Executive's projects. The Branch presidents highlighted the accomplishments for the past 24 months.

President Rose Fedorchuk thanked everyone for coming and the delegates agreed to hold the next Convention in Sundown in 2010. The Convention ended with the singing of the League hymn.

*Helen Bially, Secretary
Tolstoi Branch*

Ukrainian Catholic Women's League of Canada National Executive

The Vera Buczynsky Ukrainian Studies Scholarship

The National UCWLC is offering one scholarship of \$500 to a person of Ukrainian Catholic descent who is planning to enroll in Ukrainian Studies at the post-secondary level. Applications are available from and should be submitted to

The Vera Buczynsky Ukrainian Studies Scholarship Committee

Barbara Olynyk, Chair
3457 Hillview Cres.
Edmonton, AB T6L 2C9

The Mary Dyma Religious Studies Scholarship

The National UCWLC is offering one scholarship of \$1000 to a lay woman of Ukrainian Catholic descent who is planning to enroll in Religious Studies at the graduate level. Applications are available from and should be submitted to

The Mary Dyma Religious Studies Scholarship Committee

Barbara Olynyk, Chair
3457 Hillview Cres.
Edmonton, AB T6L 2C9

Deadline for receipt of complete applications is October 1

Чайок "Золота Осінь"

Поруч з приємностями осінь має також і сумний образ, по-жовкле листя опадає з дерев, відцвітають квіти, небо затягається хмарами, сіється дрібний дощик. Мимоволі навівається сумний настрій, та, попри все, восени відбуваються численні празники і своєрідні забави. Так, другого листопада 2008 р. Лігою Українських Католицьких

Жінок Канади при катедрі св. Йосафата в Торонто, під проводом молоді, енергійної голови — **Роми Скоциляк** — був проведений святковий річний чайок під назвою "Золота Осінь".

Членкині ретельно готувалися до цієї імпрези, радо зустрічали запрошених голів та членів інших відділів ЛУКЖК, своїх парафіян та гостей у святочно прикрашеній залі, де були гарно прибрані столи, приготовлений чай, кава та різні солодощі. Наші парохіяни не залишилися осторонь, а вже від

самого ранку спішили підтримати нашу імпрезу матеріально і морально. Дівчатка цілоденної школи св. Йосафата із задоволенням допомагали членкиням ЛУКЖК. Приємно відзначити, що співпраця ЛУКЖК з відновленим Відділом БУК при катедрі та учительським складом цілоденної школи є надзвичайно дружня.

Офіційне відкриття імпрези молитвою провів парох катебри всеч. **о. Іван Барщик**.

*Марія Комарницька,
Почесна членка ЛУКЖК, Торонто*

Учасниці імпрези Золота Осінь, організованої заходами ЛУКЖК, Катедра св. Йосафата, Торонто.

ACTION

May 14 will see pro-lifers from across Canada descending on Ottawa to commemorate the 40th anniversary of the legalization of abortion in Canada. The March for Life draws crowds of thousands to Parliament Hill to pray, listen to speeches and walk in silent protest against the killing of thousands of innocent babies each year. More than half of the participants are youth. Many schools and right-to-life groups organize buses for students, who also attend a pro-life information conference the next

day. Some Ukrainian Catholic parishes from the Toronto area (Holy Eucharist and St. Elias) organize buses for our faithful to attend. I encourage those who can to participate, especially those who live in the Ottawa and Montreal areas. (Yes, it is a working day, but all those who come from far away also take the day off, and have to travel much further.) At 4 pm there is a Ukrainian-rite Moleben by parliament's Peace Flame, and a banquet with a fantastic guest speaker in the evening.

If you cannot attend because of distance, join your local Marche for Life. If even that is not possible, join us in prayer, because "our battle is not against flesh and blood, but powers and principalities" (Ephesians 5:12), and "The fervent prayer of a righteous person is very powerful" (James 5:16).

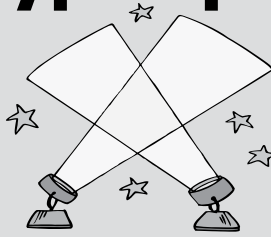
For more information and schedule of events, check the internet by clicking **National News**, then click on **Join us for Exodus 2009**.

*Tanya Choly, Social Justice Convenor,
Toronto Eparchy*

Культура і розвага

Огляд книжок, фільмів,
радіо, телебачення, концертів,
виставок та музики
з українським змістом

*A review of books, films,
radio, TV, concerts, exhibits,
music and theatre dealing
with Ukrainian themes*

Arts and Entertainment

Роздуми над книжкою Анізії Путько-Стех “Українські священики Закерзоння: Хроніка репресій”

Петро Гринчишин

Христова церква в Україні за тисячолітній період існування перейшла через Голгофу, на якій повмирали увінчані терновими вінками десятки тисяч мучеників за Христову віру християн та слуг Божих — священиків, єпископів, дияконів.

Живе тіло української Христової католицької церкви, як і тіло нашого Спасителя, було нещадно зранене канчуками свавільних режимів Польщі та Московії, прибито до хреста цвяхами нічим не оправданої ненависті, проколото списом небаченої досі жорстокості.

Тримаю в руках ошатну книжку Анізії Путько-Стех “Українські священики Закерзоння. Хроніка репресій.” Ця дослідно-наукова праця є подією надзвичайного значення і ваги. Трагедія українських земель Закерзоння — ще один вражаючий всяку уяву доказ, яким спотвореним і

людиною ненависницьким обличчям володіла комуністична система. Це видання на сьогоднішній день є одинокою дослідною працею такого плану і наштотхує на дуже серйозні роздуми.

Головною темою досліджень автора є розповіді про індивідуальні долі українського духовенства на етнічних українських землях Лемківщини, Надсяння, Холмщини і Підляшшя, які опинилися у 1945 р. в межах комуністичної Польщі. Особисті долі священиків описані на тлі найбільш жорстоких переслідувань і знущань, арештів, убивств, ув’язнення в концтаборі Явожно.

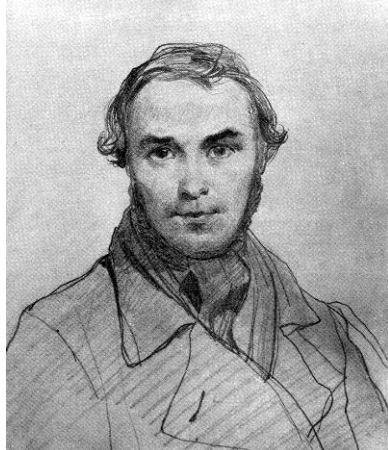
Вражає в творі абсолютно все! Авторка проявила себе у ньому людиною високого християнського духу. Праця над такого роду літературою вимагає неабияких знань і настирливості у пошуках глибоко деталізованих

матеріалів, які знаходимо буквально на кожній сторінці. Книжка написана двома мовами — українською та англійською. Переклад на англійську здійснив онук п. Анізії, Зорян Стех. Видання, присвячене 60-річчю проведення горезвісної акції “Вісла”, вийшло друком у 2007 р. у Львові, має 367 сторінок, проілюстровано численними світлинами.

Для нас, нащадків невинно убитих, помордованих, неправдою суджених — ці події минулого мають бути викарбувані у серці незгладимою пам’яттю, щоб із покоління в покоління формувати в душах новонароджених українців гідний спротив будь-якому насильству.

Разом з тим, ми повинні бути гордими, що належимо до Христової Церкви, яка відродилася мов фенікс із попелу, щоб знову і знову свідчити: ми є, ми будемо, бо з нами Бог! **Д**

Петро Гринчишин, Член Національної Спілки Письменників України. Автор релігійного твору Від Зарваниці до Гарабандалу. Дарія Гошуляк, колишня референтка Суспільної Опіки Епархіяльної Управи ЛУКЖК Торонто, інформує, що за 1983-93 роки Епархія спонсорувала 72 особи з Польщі—Лемків, між ними родину Стехів, яка видала цю книжку.

Marking the 195th anniversary of the birth of one of the most influential writers of the world: Taras Shevchenko. Read his mighty poem on pages 33-34 or find a translation. He was imprisoned a few months after it was smuggled and published in Paris: powerful and unforgettable!

Незабутній Тарас Шевченко так потрібний сьогодні...

Село Моринці

His early days were spent in the small house in Moryntsi village, now part of a museum complex dedicated to the poet

The vast expanses of Zvenyhorodka, the land on which bare-footed Taras Shevchenko, the future prophet of Ukraine stepped, stretch among old oaks and mighty lindens.

“Beside the hut the cherries are in blossom...” The quotation refers to the house in Moryntsi where Taras Shevchenko was born and next to the Taras Shevchenko literary memorial museum is the house where he spent his childhood, happy spells succeeded by the gloomy days of an orphan. It welcomes guests with a variety of flowers, embroidered cloth, the scent of drying herbs, mournful eyes of the icons.

His mother, Kateryna, is buried in the adjacent garden, under the snowball-tree. Next to her tomb is Shevchenko's father.

House where Taras Shevchenko was born
Хата, в якій народився Тарас Шевченко

House of master Engelhardt
Будинок поміщика В. Енгельгарда

manor is still preserved in Budyshche, one room occupied by Shevchenko's museum. **Д**

Черкащина туристична. Криниця, 2006 р.

Євген Маланюк

Шевченко

Не поет — бо це ж до болю мало,
Не трибун — бо це лиш рупор мас,
і вже менш за все — «Кобзар Тарас»,
Він, ким зайнялось і запалало.

Скорше — бунт буйних майбутніх рас.
Полум'я, на котрім тьма розстала,
Вибух крові, що зарокотала
Карою за довгу ніч образ.

Лютий зір прозрілого раба,
Гонта, що синів свяченим ріже,—
У досвітніх загравах — степа
З дужим хрустом випростили крижі.

А ось поруч — усміх, ласка, мати
І садок вишневий коло хати.

Перше погруддя Кобзаря

Його виготовив львівський різьбар вірменського походження — Тадей Баровець. Закінчуючи в 1870 р. в італійському місті Флоренції свою мистецьку освіту, Т. Баровець приготував як дипломну працю мармурове погруддя поета. У 1877 р. воно було перевезене до Львова. Де сьогодні цей твір — невідомо. **Д**

Пам'ять століть, Київ, 1994 р.

**І мертвим, і живим,
і ненародженим
землякам моїм
в Україні і не в Україні
моє дружнєє посланіє.**

І смеркає, і світає,
День Божий минає,
І знову люд потомлений
І все спочиває.
Тільки я, мов окаянний,
І день і ніч плачу
На розпуттях велелюдних,
І ніхто не бачить,
І не бачить, і не знає
Оглухли, не чують;
Кайданами міняються,
Правдою торгують.
І господа зневажають,
Людей запрягають
В тяжкі ярма. Орють лихо,
Лихом засівають,
А що вродить? побачите,
Які будуть жнива!
Схаменіться, недолюди,
Діти юродиві!
Подивіться на рай тихий,
На свою країну,
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну,
Розкуйтеся, братайтесь!
У чужому краю
Не шукайте, не питаєте
Того, що немає
І на небі, а не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претесь на чужину
Шукати доброго добра,
Добра святого. Волі! волі!
Братерства братнього! Найшли,
Несли, несли з чужого поля
І в Україну принесли
Великих слов велику силу
Та й більш нічого. Кричите,
Що Бог вас создав не на те,
Щоб ви неправді поклонились!..
І хилитесь, як і хилились!
І знову шкуру дерете
З братів незрящих, гречкосіїв,
І сонця-правди дозрівать
В німецькі землі, не чужії,
Претесь знову!.. Якби взята

І всю мізерію з собою,
Дідами крадене добро,
Тойді оставсь би сиротою,
З святими горами Дніпро!

Ох, якби те сталось, щоб ви не
вертались,
Щоб там і здихали, де ви поросли!
Не плакали б діти, мати б не
ридала,
Не чули б у Бога вашої хули.
І сонце не гріло б смердячого гною
На чистій, широкій, на вольній
землі.
І люди б не знали, що ви за орли,
І не покивали б на вас головою.

Схаменіться! будьте люди,
Бо лихо вам буде.
Розкуються незабаром
Заковані люде,
Настане суд, заговорять
І Дніпро, і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших... і не буде
Кому помагати.
Одцурається брат брата
І дитини мати.
І дим хмарою заступе
Сонце перед вами,
І навіки прокленетесь
Своїми синами!
Умийтесь! образ Божий
Багном не скверніте.
Не дуріте дітей ваших,
Що вони на світі
На те тільки, щоб панувать...
Бо невчене око
Загляне їм в саму душу
Глибоко! глибоко!
Дознаються небожата,
Чия на вас шкура,
Та й засядуть, і премудрих
Немудрі одурять!

Якби ви вчилися так, як треба,
То й мудрість би була своя.
А то залізете на небо:
«І ми не ми, і я не я,
І все те бачив, і все знаю,
Нема ні пекла, ані раю,
Немає й Бога, тільки я!
Та куций німець узловатий,
А більш нікого!..» – «Добре, брате,
Що ж ти таке?»

* * *

«Нехай скаже
Німець. Ми не знаєм».
Отак-то ви навчаєтесь
У чужому краю!
Німець скаже: «Ви могли».
«Могли! могли!»
Золотого Тамерлана
Онучата голі.
Німець скаже: «Ви слав'яне».
«Слав'яне! слав'яне!»
Славних прадідів великих
Правнуки погані!
І Коллара читаєте
З усієї сили,
І Шафарика, і Ганка,
І в слав'янофілі
Так і претесь... І всі мови
Слав'янського люду –
Всі знаєте. А своєї
Дас[т]ьбі... Колись будем
І по-своєму глаголять,
Як німець покаже
Та до того й історію
Нашу нам розкаже, –
Отойді ми заходимось!..
Добре заходились
По німецькому показу
І заговорили
Так, що й німець не второпа,
Учитель великий,
А не те щоб прості люде.
А гвалту! а крику!
«І гармонія, і сила,
Музика, та й годі.
А історія!.. поема
Вольного народу!
Що ті римляне убогі!
Чортзна-що – не Брути!
У нас Брути! і Коклекси!
Славні, незабуті!
У нас воля виростала,
Дніпром умивалась,
У голови гори слала,
Степом укривалась!»
Кров'ю вона умивалась,
А спала на купках,
На козацьких вольних трупах,
Окрадених трупах!
Подивіться лишень добре,
Прочитайте знову
Тую славу. Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть... та й спитайте

Тойді себе: що ми?..
 Чиї сини? яких батьків?
 Ким? за що закуті?..
 То й побачите, що ось що
 Ваші славні Брути:

Раби, подножки, грязь Москви,
 Варшавське сміття – ваші пани,
 Ясновельможнії гетьмани.
 Чого ж ви чванитеся, ви!
 Сини сердешної України!
 Що добре ходите в ярмі,
 Ще лучше, як батьки ходили.
 Не чваньтесь, з вас деруть ремінь,
 А з їх, бувало, й лій топили.

Може, чванитеся, що братство
 Віру заступило,
 Що Синопом, Трапезондом
 Галушки варило.
 Правда!.. правда, наїдалися.
 А вам тепер вадить.
 І на Січі мудрий німець
 Картопельку садить,
 А ви її купуете,
 Їсте на здоров'я
 Та славите Запорожжя.
 А чиєю кров'ю
 Ота земля напоєна,
 Що картопля родить, –
 Вам байдуже. Аби добра
 Була для городу!
 А чванитеся, що ми Польщу
 Колись завалили!..
 Правда ваша: Польща впала,
 Та й вас роздавила!

* * *

Так от як кров свою лили
 Батьки за Москву і Варшаву,
 І вам, синам, передали
 Свої кайдани, свою славу!

Доборолась Україна
 До самого краю.
 Гірше ляха свої діти
 Її розпинають
 Заміс[т]ь пива праведную
 Кров із ребер точать.
 Просвітити, кажуть, хочуть
 Материні очі
 Современними огнями.
 Повести за віком,
 За німцями, недоріку,
 Сліпую каліку.
 Добре, ведіть, показуйте,
 Нехай стара мати
 Навчається, як дітей тих
 Нових доглядати.
 Покажуйте!.. за науку,
 Не турбуйтеся, буде
 Материна добра плата.
 Розпадеться луда
 На очах ваших неситих,
 Побачите славу,
 Живу славу дідів своїх
 І батьків лукавих.
 Не дуріте самі себе,
 Учіться, читайте,
 І чужому научайтесь,
 Й свого не цурайтесь.
 Бо хто матір забуває,
 Того бог карає,
 Того діти цураються,
 В хату не пускають.

Чужі люди проганяють,
 І немає злomu
 На всій землі безконечній
 Веселого дому.
 Я ридаю, як згадаю
 Діла незабуті
 Дідів наших. Тіжкі діла!
 Якби їх забути,
 Я оддав би веселого
 Віку половину.
 Отака-то наша слава,
 Слава України.
 Отак і ви прочитай[те],
 Щоб не сонним снилися
 Всі неправди, щоб розкрилися
 Високі могили
 Перед вашими очима,
 Щоб ви розпитали
 Мучеників, кого, коли,
 За що розпинали!
 Обніміть ж, брати мої,
 Найменшого брата –
 Нехай мати усміхнеться,
 Заплакана мати.
 Благословіть дітей своїх
 Твердими руками
 І діточок поцілує
 Вольними устами.
 І забудеться срамотня
 Давня година,
 І оживе добра слава,
 Слава України,
 І світ ясний, невечірній
 Тихо засіє...
 Обніміться ж, брати мої,
 Молю вас, благаю!

14 грудня 1845, Вюнища

Roma Nowakowski Painting Featured

Roma Nowakowski, UCWLC member at St. George Branch, Saskatoon, mother of Most Rev. Bishop Ken Nowakowski, Eparch of New Westminster, has been chosen as a contributing artist for the 2009 SGI (Saskatchewan Government Insurance) Canada Brokers calendar. Mrs. Nowakowski's painting "Ukrainian Dancers at Vesna Festival" will be featured along with paintings by artists from Nova Scotia to Alberta. This particular painting, acrylic on canvas, is currently on display with others by Mrs. Nowakowski at Saskatoon City Hospital, the collection titled "The Celebration of Cultures." 🍷

Did you know that composer Peter Tchaikovsky comes from an old Ukrainian kozak family? He wrote most of his famous pieces, including Swan Lake, in the Poltava area.

Українські стежки Чайковського

«Є одне місце в Південній Росії, яке я не проміняю на жодне інше в світі,— це містечко Кам'янка, де живе моя любя сестра Саша»,— писав в одному зі своїх листів Петро Чайковський, російський композитор, у жилах якого текла українська кров. Серед предків Петра Ілліча

були козацький сотник Миргородського полку Федір Чайка і випускник Києво-Могилянської академії, полковий лікар Петро Федорович Чайковський.

Уперше композитор приїхав до Кам'янки 1865 р. Відтоді протягом тривалого часу садиба Давидових була для нього місцем, без якого він не уявляв свого життя. Тут витав дух декабристів, зоріла постать Пушкіна, тут на творчість надихала мальовнича природа. «На довгі роки,— згадував його брат Модест Чайковський,— сім'я сестри, а з нею і вся Кам'янка, стали для нього осяйним пунктом, де найохочіше він любив ховатися від хвилювань і тягара свого існування».

У Кам'янці композитор починає працювати над багатьма своїми музичними творами. Восени 1877 р. П. Чайковський інструментував тут першу картину опери «Євгеній Онегін», майстерно використавши народні мелодії, поширені в містечку та навколишніх селах.

Важко перелічити всі твори, які писав П. Чайковський у Кам'янці. Крім «Євгенія Онегіна», це й «Італійське каприччіо», й увертюра «1812 рік», «Лебедине озеро» та «Орлеанська діва», «Серенада»... Тут композитор завершив в ескізах Другу симфонію, яка невдовзі отримала назву «Українська».

На слова Тараса Шевченка Чайковський створив романс «Вечір» («Садок вишневий коло хати») і дует «На городі коло броду». Усього ж на благодатній українській землі (а композитор побував у багатьох місцях — Тростянці й Низах на Сумщині, Браїлові на Вінничині, Копилові під Києвом) народилося майже сто творів.

1890 р. Петро Чайковський зустрічався у Києві з Миколою Віталійовичем Лисенком, який щойно завершив оперу «Тарас Бульба». П. Чайковський також мріяв про втілення теми гоголівської повісті в музиці, тому із задоволенням привітав українського композитора з таким надбанням. *Д*

Пам'ять століть, Київ, 1994 р.

Фонд НАШОЇ ДОРОГИ

NASHA DOROHA Fund

Adella Dmyterko, Kamloops, BC.....	\$75.00
Ann K. Kozak, North Vancouver, BC.....	55.00
Elizabeth Hnylycia, Kelowna, BC.....	50.00

UCWLC Branches

Sacred Heart Branch, Wynyard, SK.....	\$75.00
Blessed Virgin Mary Branch, Winnipeg, MB.....	50.00
St. Basil's Branch, Regina, SK.....	50.00
Sts. Peter & Paul Branch, Ethelbert, MB.....	40.00
Sacred Heart of Jesus Branch, Tolstoi, MB.....	25.00

Scholarship Donations for 2008

V. Buczynsky Scholarship Fund

UCWLC, Winnipeg Archeparchy.....	\$653.00
St. Joseph's Branch, Winnipeg Archeparchy.....	100.00
St. Athanasius Branch, Regina, SK.....	75.00
St. Vladimir's Branch, Edmonton, AB.....	50.00

In memory of Irena Sabat:

Zenovia Cherney, Toronto, ON.....	\$20.00
Anna Machiruta, Toronto, ON.....	20.00
Mary Olia Sabat, Toronto, ON.....	20.00

M. Dyma Scholarship Fund

UCWLC, Winnipeg Archeparchy.....	\$753.00
Prince George Branch, Eparchy of New Westminster.....	200.00
Vernon Branch, Eparchy of New Westminster.....	200.00
St. Joseph's Branch, Winnipeg, MB.....	100.00
St. Mary's Branch, Yorkton, SK.....	100.00
Vancouver Branch, Eparchy of New Westminster.....	100.00
St. Athanasius Branch, Regina, SK.....	75.00
St. Vladimir's Branch, Edmonton, AB.....	75.00

*Щира подяка усім.
Thank you to all donors.*

Smile ✧ Усміхнися

— Офіціанте (кельнер), я замовляв м'ясо під лимоном, але де ж м'ясо?

— Там, під лимоном...

Турист обурено запитує у місцевого жителя:

— У вас хоч що-небудь відчинено після сьомої вечора?

— Аякже! Відділення міліції.

Останнє слово ... last word

Dear Friends, Дорогі читачі!

Since we last chatted, in winter, much has happened. The economy has really soured. Throughout the world there is concern. Some countries are on the verge of bankruptcy—like Iceland. Others, like Ukraine, are very worried. Supposedly stable economies like the United States and Britain are bailing out their banks. Other giants of industry, like the car manufacturers, once the major economic growth engines and providers of jobs—backbone of the economy—are on their knees. We do not feel as secure as we did a mere twelve months ago.

And there is outrage, a sense of injustice at those who brought us to the brink and then squandered public money on expensive retreats. And it's not only the American corporations that are behaving badly. In Canada, companies like Nortel—once the envy or the world's telecommunications sector—is nearly belly-up. Yet its top eight executives are to split 7.3 million dollars! That's not the base salary: it's bonuses designed to keep them in the company!

You might ask: why keep them when they've brought the company down?

What is going on? What is going on is that there is a shortage of job openings—Nortel sent some 11,000 staff packing without severance pay!

Hours are being cut; technology is making careers redundant; kids can't afford university. Many investments have tumbled and some may never see them come back. There are giant scams and white collar crime is made the more sickening because many looked to such people for leadership and models worth emulating.

Yes, there is worry and stress. But we've had bad times before and survived. There are no shortages of harrowing stories in our Ukrainian community about troubling times from the Depression, the War years, or any other year along the way when financial problems, sickness or death call, and we are on the brink of hopelessness. Somehow we come out. Somehow we make it.

In troubling times we seek the serene and comforting. Many of us turn to the peace that comes with meditative prayer. The Lenten season is a good time to take comfort in the fact that, just like the suffering of the Redeemer passes into the Resurrection, there is hope for all of us: winter will be followed by spring.

Мала велику присмність дати доповідь на святі Тараса Шевченка — і, готуючись, перечитала чи не цілий Кобзар. Що за сила ума! Що за заклики! Що за мова! Шевченко такий же важливий сьогодні, як і в своєму часі.

Які актуальні слова його: «А ще гірше спати, спати і спати на волі.» А це означає бути бездіяльним, коли діється несправедливість.

Приходить на думку вступ України до НАТО. Великі люди вирішили, що це Росії не подобається. І правдоподібно, що в квітні на наступних переговорах Росія виграє - якщо ми, діаспора, не вплинемо на наші уряди. «А ще гірше...»

А з кожною невдачею в Україні втрачаємо і ми в діаспорі. І Шевченко теж про це писав:

«Не нам на прою з тобою стати.
Не нам діла твої судить.
Нам тільки плакати, плакати, плакати
І хліб насущний замісити
Кровавим потом і сльозами.
Кати знущуються над нами,
А правда наша п'яна спить.»

А це лише початок гніву Шевченка. Часто ми чуємо Шевченка устами дітей і забуваємо його гнів і заклик стати на прою. Він веде нас до праці, до справедливості і до побороювання ворога, а ворог — це те, що стоїть на перешкоді до мети. В нашому випадку це цілі, які ми собі в ЛУКЖК поставили.

Надходять Великодні Свята, а з ними надія на краще. Радісно святкуймо і шукаймо воскресіння в усіх аспектах нашого життя — від особистого до організаційного — а з цим прийде натхнення на нове і велике, а з тим задоволення і спокій.

Бажаю Вам приємної паски.

*Христос Воскрес!
A very Happy Easter to all!*

If it weren't for Olena Kulchytska, we would have lost centuries of Ukrainian decorative art. She devoted a lifetime to documenting the national costumes of Ukraine—some 4,000 pieces. Even in Soviet times she was a Ukrainian rather than some Russified homo sovieticus.

ПАННОЧКА З ЕТЮДНИКОМ

До 130-річчя від дня народження Олени Кульчицької — першої жінки-художниці на Галичині

Жанна Попович

Її щоденники можуть конкурувати за виразністю з картинами: рядки ємні, вивірені, чіткі. Олена Кульчицька записувала свої враження, роздуми, плани — починаючи з 30-х років. А після смерті старшої сестри Ольги Олена ще 27 років зверталася до неї в листах.

Олена Кульчицька народилася 16 вересня 1877 р. у Бережанах, невеличкому містечку на Тернопільщині. Вона була третьою дитиною в сім'ї окружного судді. Незабаром батька переводять на Львівщину, до Кам'янки Струмилової (нині Буську), і саме до цього періоду належать перші враження, значно пізніше занесені художницею у щоденник.

Сім'я жила скромно, проте завдяки матері, Марії Яківні, навіть знайомі не підозрювали про це. Жінка прекрасно шила, забезпечуючи себе та дочок новим вбранням. «Ми з сестрою були панночками. Хоч би де з'являлися, привертали до себе увагу тим, що любили гарно, елегантно вдягатися. І дотримувалися вказівок виховання, даного батьками», — запише Олена Львівна.

Мати поводитися з дочками досить суворо, молодшій навіть здавалося, що вона «більше любила сина» Володимира, старшого з-поміж дітей. Сестри дуже дружили, різниця у віці в них була лише два роки. Олена часто малювала Ольгу, залишивши майже сотню її портретів, виконаних у різних техніках. У сестер навіть долі схожі. Обидві так і не вийшли заміж, викладали дівчаткам у школі: Ольга — ручну роботу, Олена — малюнок.

Батько дуже любив фотографувати і часто робив знімки дочок. Саме батько навчив дітей любити природу й ніколи не повертався з поїздок без квітів для своїх прекрасних дам.

Дитинство скінчилося, коли Олену віддали в монастир сакраменток у Львові, при якому була польська школа: українських на той час не було. Сумуючи за рідними, особливо за сестрою, дівчинка починає малювати. У 1894-му Олена закінчує школу й повертається додому, а в 1902 році вступає у Львові в приватну студію польських художників Станіслава Батовського і Романа Братковського. Отриманий диплом дає можливість вступати у віденську «Школу прикладного і декоративного мистецтва» — єдиний на той час вищий заклад, куди приймали дівчаток. Саме Ольга наполягла на подальшому навчанні сестри, вважаючи її талановитішою, ніж вона сама.

Батько після першого курсу влаштовує сестрам поїздку до Венеції, на художню виставку сучасного живопису. «Добре пам'ятаю побачене різьблення Родена «Громадяни Кале», — запише Кульчицька. Коли Олена навчалася на другому курсі, сім'я переїхала до Косова. «Часті прогулянки в околицях Косова були

Олена Кульчицька на етюдах під Львовом

початком пізнання красот гуцульських Карпат».

У травні 1908 р. сестри вирушили мандрувати по кращих музеях Європи: Мюнхен, Штрасбург («приїхали не заради смачних котлет, якими славилось місто, а побачити готичну катедрu», — іронічно запише вона), Париж, Лондон, Женева. У Львові Олена вперше ризикне виставити 50 картин. Роботи сподобалися. Художник Іван Труш напише в газетній рецензії: «Для української штуки прибула нова почесна сила».

Проте Олена пам'ятає слова батька: «Жити на плоди своєї праці». Вона йде вчителювати в ліцей, через рік переводиться до Перемишля, у державну вчительську семінарію.

Напередодні Різдва 1909 р. помирає батько. Мати й Ольга переїжджають до Олени в Перемишль, де учителює в семінарії, і вона стає головним годувальником у сім'ї і малює.

Підчас відпочинку у Карпатах у неї з'являється серія робіт на селянську тему. Багато і з захопленням ілюструє дитячі казки, читанки, байки, видані окремою серією «Нашим найменшим». Загалом художниця проілюструвала понад сімдесят дитячих творів.

ПЕРША СВІТОВА ВІЙНА

Сестри влаштовуються на роботу в шпиталі і допомагають постраждалим українцям. Польська імперія схильна вбачати у цьому змову: жінок заарештовують і висилають у табір для інтернованих українців на Віслі. Завдяки клопотанню рідні через три місяці Кульчицьких звільнили. Картини пережитого кошмару, розстріли, камери з ув'язненими Олена переносить на свої полотна — півсотні творів. У 1939-му помирає мати, а ще через рік — сестра. Олена переживе Ольгу на 27 років і постійно звертатиметься до неї у щоденнику.

У контексті цих втрат початок Другої світової художниця сприймає як апогей горя. Водночас саме в період між війнами О. Кульчицька створює серію графічних портретів українських письменників, підписуючи кожен із них рядками з твору, який, на її думку, найточніше характеризує творчість митця. Їй довіряють проілюструвати ювілейне видання повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків», збірник новел В. Стефаника «Дорога», тритомник «Української народної міфології» В. Гнатюка.

Після Другої світової О. Кульчицьку запрошують викладати у Львівському поліграфічному інституті. «До прославленої художниці було двоїсте ставлення — вона отримала звання професора, народного художника України, але твори на виставки брали неохоче: вони не несли «радянської ідеї», — згадував художник Дмитро Кривач.

До того ж вона розмовляла українською мовою, по-галицькому, вставляючи лемківські слова. Вдягалася вишукано. «Це була прекрасної статури струнка дама, яка, вочевидь, дбайливо стежила за своєю поставою. Ходила енергійно. Хоч би скільки я її зустрічав, вона завжди була інакше одягнена. Одяг Кульчицької був пошитий у дуже добрих кравців. Це був єдиний комплект, від взуття до капелюшка, в єдиному колориті. Якщо це був колір бордо, то бордові були туфельки, парасоля чи сумочка», — пише Кривач.

Звичайно, на тлі сірих костюмів партчиновників Олена Кульчицька викликала роздратування і заздрість. У середині 40-х років у Львівському міському партії відбувся прикрий інцидент. На загальних зборах у

присутності представника з Києва якийсь Холенков, працівник комбінату, що славився написанням гасел, назвав Кульчицьку «бездарною старою, котра зовсім не вміє малювати», але «має нахабство виставляти свої роботи на художніх виставках». У залі стояла гробова тиша, але ніхто не заступився за Олену Львівну. Після цього вона сказала, що нічого спільного зі Спілкою художників не має.

За спогадами сучасників, Кульчицька була веселою й товариською, але в душі — дуже самотньою.

Саме в ті роки Олена напише гіркі рядки: «Для чого я хотіла так усе використовувати, так багато працювати? Я все-таки була молодою, привертала до себе увагу... Чому так мало користувалася симпатіями веселого Відня? Б'ю себе, що не використовувала молодість».

А ще художниця, яка залишила понад чотири тисячі робіт — живопис, графіку, прикладне та декоративне мистецтво, мріяла: «Хотіла б я, коли помру, щоб по мені заплакала трембіта і передала моїм дорогим Карпатам: мене вже не чекати, я вже більше до них не прийду». **Д**

Дзеркало тижня, *Kuiv*, 2007 р.

... AND AGAIN

Several issues ago **ND** **published a popular item** **“You were a Ukrainian child if you...”**. **Here's more:**

You are Ukrainian if you say:

“My Babtsia's pyrohy are better than your Babtsia's.”

“My dance ensemble is better than your dance ensemble.”

“Oh, your family is from *the* Ukraine, so you're Russian right?”

and:

You can incorporate fried onions into every meal.

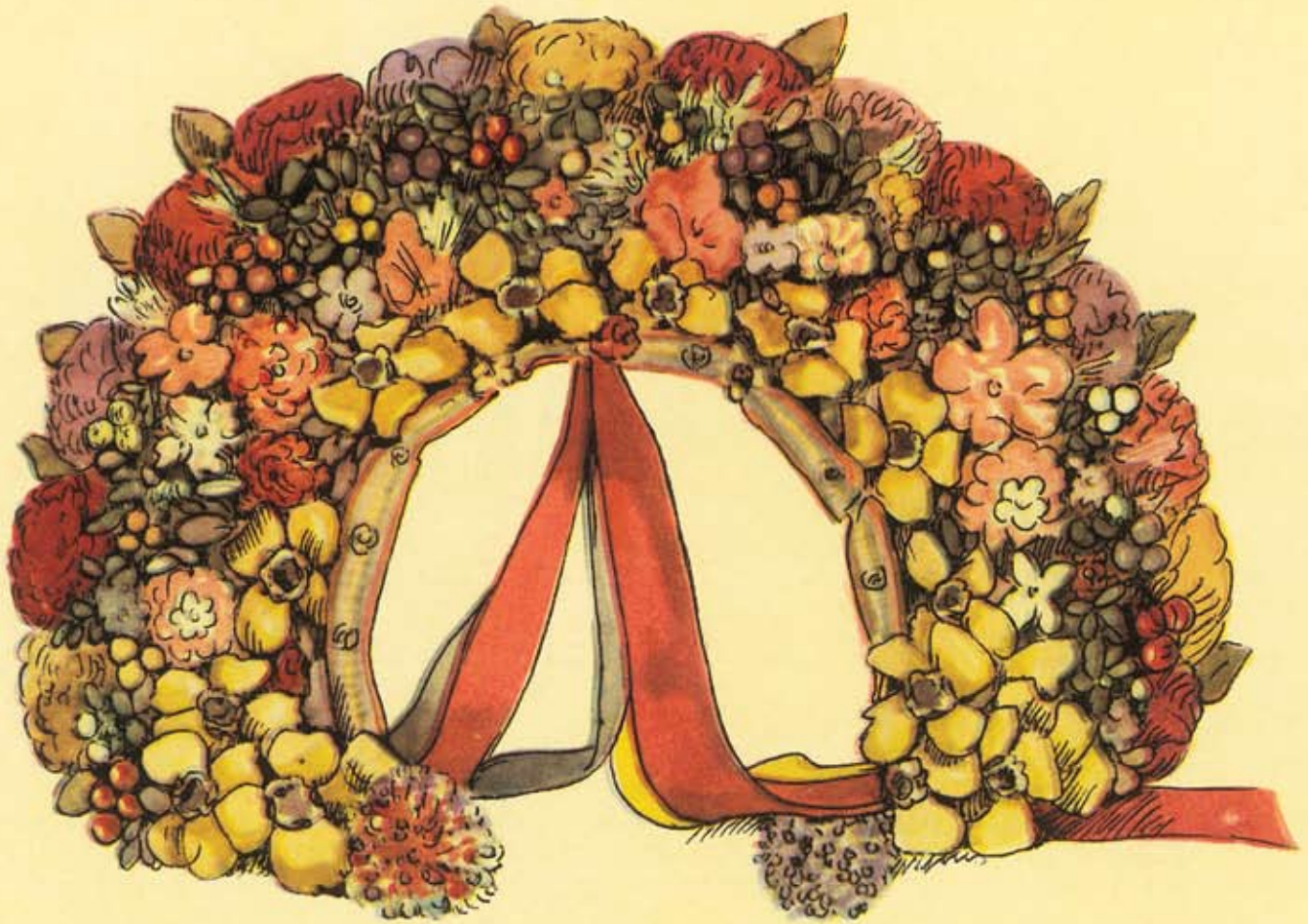
Can't imagine life without sour cream.

“Chut'-chut” and “Na smak” are acceptable standards of measurement.

Use right hand: fork/spoon and left for a brown bread slab.

With thanks to Lida Broda

Весільний вінок. Зразки вишивок. с. Дора, Яремчанського р-ну, Станіславської обл., 1946. Олена Кульчицька, *Народний одяг*. Київ, 1964.
 Wedding wreath. Embroidery patterns. v. Dora, Yaremchansky district, Stanislav region. 1946. Olena Kulchytska, *Narodnyi odiah*. Kyiv. Circa 1964.

The Daffodil Principle

Several times my daughter
had telephoned to say,

“Mother... you must come to see
the daffodils before they are over.”

I wanted to go, but there was always
something else to do and it was a two-hour
drive. “I will come on Tuesday,” I eventually
promised. It was raining and unseasonably cold
that day. But I had promised, so I went.

It was a treacherous drive, swirling on wet roads, getting lost,
rain down our necks. I was miserable and pronounced, “Forget
the daffodils. The road is invisible in these clouds and fog, and
there is nothing in the world except you and these children that I
want to see badly enough to drive another inch!” But my daughter
insisted we press on. “You will never forgive yourself if you miss
this experience.”

Minutes later, we turned onto a gravel road and I saw a small
church. On the far side was a hand-lettered sign with an arrow that
read, “Daffodil Garden”. We got out of the car and followed a path.
As we turned a corner, I looked around and gasped.

Before me lay the most glorious sight, as though someone had
taken a great tank of gold and poured it over the mountain and
slopes. The flowers were planted in majestic, swirling patterns,
great swaths of deep orange, creamy white, lemon yellow, salmon
pink, and saffron and buttery sunshine. Each colour was planted in
large groupings, swirling and flowing like its own river in its unique
hue. There were five acres of flowers!

“Who did this?” I asked. “Just a woman who lives in the little
A-frame house.” We walked to the humble cottage sitting in the
midst of all this glory.

On the patio a poster said “Answers to Questions I Know You Are
Asking”: 50,000 bulbs; one at a time by one woman; began in 1968.

That moment was a life-changing experience. I thought of this
woman who years before had begun to bring her idea of beauty and

joy to an obscure mountaintop. Planting one bulb at a time, year
after year, this unknown woman had forever changed the world in
which she lived. One day at a time, she had created something of
extraordinary magnificence, beauty, and inspiration.

Her daffodil garden teaches us one of the greatest principles of
celebration: learn to move toward your goals and desires one step
at a time, often just one baby-step at a time, and learn to love the
doing; learn the treasures of the accumulation of time.

When we add tiny pieces of time and its small increments of
daily effort we, too, will find we can accomplish magnificent things.
We can change the world.

“If I had thought of a wonderful goal thirty, forty years ago and had
worked away at it ‘one bulb at a time’ all those years, imagine what
I might have been able to achieve,” I said sadly to my daughter.

She hugged me and replied, “Start tomorrow.”

There is no better time than right now to be happy. Happiness is
a journey, not a destination. So work like you don’t need money. Love
like you’ve never been hurt, and dance like no one’s watching.

Use the Daffodil Principle. Stop waiting until... your car or
home is paid off, you get a new car or home, your kids leave, you
go back to school, you finish school, you clean the house, you or-
ganize the garage, you clean off your desk, you lose 10 pounds,
you get married, you have kids, the kids go to school, you retire,
summer, spring, winter, fall, you die... Begin now!

From the Internet, edited by OBH